

SPIS TREŚCI:

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIECIA.....	9
GLOSZY	26
ORZECZENIA NIE PUBLIKOWANE	47
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2006, NR 6	57
INFORMACJE	63
Dane statystyczne – kwiecień 2006 r.	64

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Marcin Kołakowski, Maciej Machowski,
Radosław Nowaczewski, Małgorzata Sekuła,
Tadeusz Zembrzuski

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 27 października 2005 r., III CZP 69/05, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o nakazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przekazania składki do otwartego funduszu emerytalnego?

a w przypadku odpowiedzi twierdzącej:

czy ubezpieczony jest legitymowany czynnie do wystąpienia z takim żądaniem?”

podjął uchwałę:

1. Droga sądowa jest dopuszczalna w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych o przekazanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych części składki na ubezpieczenie emerytalne do otwartego funduszu emerytalnego.

2. Ubezpieczony, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), uprawniony jest do wystąpienia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wydanie decyzji w tym przedmiocie

i nadał jej moc zasady prawnej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 5 kwietnia 2006 r., III CZP 121/05, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, B. Gudowska, J. Kuźniar, Z. Myszka, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 14 lutego 2006 r., II Ca 25/06, zagadnienia prawnego:

„Czy ograniczenia możliwości wynajmu lokalu mieszkalnego przewidziane w statucie spółdzielni mieszkaniowej tamują powstanie roszczenia odszkodowawczego tejże spółdzielni przeciwko Gminie, o którym mowa w art. 18 ust.

4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego?”

podjął uchwałę:

Roszczenie właściciela lokalu przeciwko gminie, o którym mowa w art. 18 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) jest roszczeniem odszkodowawczym. Na podstawie tego przepisu gmina zobowiązana jest do zapłaty odszkodowania tylko wtedy, gdy właściciel wykaże, że na skutek zajmowania lokalu przez osobę bez tytułu prawnego poniósł szkodę.

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 21/06, I. Gromska-Szuster, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 12 stycznia 2006 r., I ACa 408/05, zagadnienia prawnego:

„Czy »osoba zainteresowana« w rozumieniu art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24 ze zm.) jest określeniem swoistym tej ustawy i poza osobami fizycznymi oraz prawnymi uwzględnia także »inne jednostki organizacyjne«, którym ustawodawca w art. 31 ustawy pr. pr. przyznał legitymację do złożenia wniosku o opublikowanie sprostowania i odpowiedzi?”

podjął uchwałę:

Osobami zainteresowanymi w rozumieniu art. 39 ust.1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24, ze zm.) są także jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 31 tej ustawy.

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 22/06, I. Gromska-Szuster, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Świdnicy postanowieniem z dnia 7 lutego 2006 r., II Ca 6/06, zagadnienia prawnego:

„Czy uprawnienie określone w art. 21 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) do żądania połączenia kilku nieruchomości w księdze wieczystej w jedną nieruchomość służy także wieczystemu użytkownikowi?”

podjął uchwałę:

Użytkownikowi wieczystemu nie przysługuje uprawnienie przewidziane w art. 21 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 24/06, I. Gromska-Szuster, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Włocławku postanowieniem z dnia 23 stycznia 2006 r., I Cz 336/05, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalne jest nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez bank po nabyciu objętej nim wierzytelności na podstawie przelewu od innego banku, gdy dłużnik dokonał czynności bankowej ze zbywcą?”

podjął uchwałę:

Dopuszczalne jest nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez bank, który nabył od innego banku na podstawie umowy przelewu objętą tym tytułem wierzytelność wynikającą z czynności bankowej.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 17/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 7 grudnia 2005 r., VI ACa 103/05, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia należności, wynikających z ustalonych prawomocnymi postanowieniami komornika kosztów egzekucyjnych, w stosunku do osób trzecich, które zobowiązały się je pokryć w drodze przejęcia długu?”

podjął uchwałę:

Nie jest dopuszczalna droga sądowa do dochodzenia przez komornika należności z tytułu kosztów egzekucyjnych ustalonych prawomocnym postanowieniem komornika, wydanym przeciwko dłużnikowi egzekwowanemu w stosunku do osób trzecich, które zobowiązały się je pokryć w drodze przejęcia długu.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 20/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 19 grudnia 2005 r., I ACa 226/04, zagadnienia prawnego:

„Czy prawo zaliczania, realizowane roszczeniem o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia własności nieruchomości rolnej stanowiącej własność Skarbu Państwa po wejściu w życie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej podlega przewidzianym w niej ograniczeniom?”

podjął uchwałę:

W sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli sprzedaży nieruchomości rolnej z zaliczeniem na poczet ceny wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wytoczonej Agencji Nieruchomości Rolnych przez osobę ubiegającą się o nabycie nieruchomości rolnej, która wygrała przetarg w czasie obowiązywania art. 212 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami w brzmieniu nadanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 grudnia 2002 r., K 33/02 (Dz.U. z 2003 r. Nr 1, poz. 15), nie mają zastosowania ograniczenia zaliczenia wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, przewidziane w ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 169, poz. 1418). Suma podlegająca zaliczeniu na poczet ceny nie może jednak obejmować kwot, w których granicach prawo do rekompensaty zostało wykonane do chwili zamknięcia rozprawy.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 25/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku z dnia 1 grudnia 2005 r., RPO-519666-IV/05/ST, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 417 § 1 k.c. w rozumieniu, jakie nadał mu wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r. (sygn. akt SK 18/00, OTK z 2001 r., Nr 8, poz. 256), mający zastosowanie do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem 1 września 2004 r. (art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. Nr 162, poz. 1692) stanowi podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wówczas, gdy na skutek wydania i wykonania nieostatecznej decyzji organu podatkowego pierwszej instancji, która następnie została uchylona, strona poniosła szkodę?”
podjął uchwałę:

Przepis art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, mający zastosowanie do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem 1 września 2004 r., stanowi podstawę prawną odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem i wykonaniem nieostatecznej decyzji organu podatkowego pierwszej instancji, następnie uchylonej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 kwietnia 2006 r., III CZP 125/05, T. Ereciński, G. Bieniek, K. Pietrzykowski, Z. Strus, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, M. Wysocka)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 34/06

„Czy w świetle art. 345 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) pojęcie »koszty związane ze sprzedażą« obejmuje jedynie koszty bezpośrednio związane z czynnością sprzedaży rzeczy lub prawa rzeczowo obciążonego, czy też pojęcie to winno być rozumiane w sposób szerszy, tj. obejmujący wszelkie wydatki związane z przedmiotem sprzedaży, w tym koszty jego utrzymania, zabezpieczenia, a w odniesieniu do nieruchomości koszty związane z podatkiem od nieruchomości i opłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntu?”

(postanowienie Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 21 marca 2006 r., XVIII Guz 86/05, B. Figaszewska, M. Wysmulska, G. Kister)

Wątpliwości Sądu Rejonowego dotyczą interpretacji pojęcia „koszty związane ze sprzedażą”, występującego w art. 345 ust.1 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

Sąd Rejonowy przedstawił stanowisko sędziego-komisarza, zgodnie z którym pod ww. pojęciem należy rozumieć wszystkie koszty związane ze sprzedażą nieruchomości, których wydatkowanie zmierzało bezpośrednio nie tylko do samej czynności sprzedaży, lecz również do uzyskania najkorzystniejszej ceny. Oznacza to, że do „kosztów związanych ze sprzedażą” należy zaliczyć wszystkie wydatki uiszczone na zbywaną nieruchomość przez cały okres trwania postępowania upadłościowego.

W ocenie Sądu Rejonowego natomiast, pojęcie „koszty związane ze sprzedażą” należy ujmować w sposób wąski, tj. jako koszty bezpośrednio związane z dokonywaną czynnością sprzedaży. W tym ujęciu wydatki związane ze sprzedażą nieruchomości w postaci opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości,

podatku od nieruchomości, ubezpieczenia majątku oraz kosztów ochrony zbywanej nieruchomości poniesione przez okres trwania postępowania upadłościowego, aż do daty zbycia nieruchomości, które zostały ujęte w planie podziału należy traktować nie jako koszty związane ze sprzedażą nieruchomości, ale jako wydatki postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego w rozumieniu art. 230 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze. Wykładnia literalna art. 230 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy przemawia za przyjęciem, że do wydatków postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego należą koszty likwidacji masy upadłości. Sąd Rejonowy przytoczył również stanowisko doktryny, zgodnie z którym kosztami likwidacji masy upadłości są wydatki związane z przygotowaniem i sprzedażą składników majątkowych masy upadłości w związku z realizacją art. 306 – 334 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Przepis art. 230 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy stanowi wprost, że do wydatków postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego należą podatki i inne daniny publiczne należne za okres po ogłoszeniu upadłości.

Sąd Rejonowy zauważył również, że w przypadku likwidacji dotyczącej prawa użytkownika wieczystego gruntu oraz prawa własności budynków wzniesionych na tym gruncie obowiązek zapłaty podatku od nieruchomości oraz opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu powstaje niezależnie od sprawności przeprowadzenia likwidacji obejmującej takie koszty składników majątkowych w ramach postępowania upadłościowego oraz niezależnie od tego czy dane prawo jest obciążone rzeczowo i powoduje, że zobowiązania powstałe z tego tytułu obciążają masę upadłości do czasu przeniesienia tych spraw na nabywcę. Skoro wszystkie działania podjęte przez syndyka w ramach postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego zmierzają do sprzedaży poszczególnych składników masy upadłości, to można przyjąć że koszty związane z utrzymaniem i prawidłowym zabezpieczeniem nieruchomości są kosztami związanymi ze sprzedażą w rozumieniu art. 345 ust. 1 *in fine* Prawa upadłościowego i naprawczego.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że konsekwencją przyjęcia poglądu sędziego-komisarza byłaby konieczność pokrycia kosztów związanych z należnościami podatkowymi oraz z tytułu opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu, realizowana poza planem podziału funduszy masy upadłości, która odbyłaby się kosztem wierzycieli, których wierzytelności zaliczono do pierwszej kategorii zaspokojenia i mogłaby się

wiązać z brakiem ich zaspokojenia. Doszłoby zatem do konkurencji poziomu uprzywilejowania wierzycieli, których wierzytelności zostały rzeczowo zabezpieczone oraz wierzycieli dysponujących wierzytelnościami zakwalifikowanymi do pierwszej kategorii zaspokojenia na rzecz tych pierwszych, dochodziłoby wtedy bowiem do nieuprawnionego wzmocnienia ich pozycji kosztem wierzycieli, których wierzytelności nie posiadają takiego zabezpieczenia. Przyjęcie tego poglądu skutkować może podważeniem zasadności ogłaszania upadłości w sytuacji, gdy masą upadłości zostałyby objęte składniki majątkowe rzeczowo obciążone oraz unicestwieniem celu postępowania upadłościowego rozumianego jako egzekucja generalna, czyli mająca na celu równomierne zaspokojenie wszystkich wierzycieli upadłego.

E.S.S.

*

III CZP 35/06

„Czy wszczęcie postępowania o zasiedzenie nieruchomości przez samoistnego posiadacza niewydzielonego udziału we własności tej nieruchomości, przerywa bieg terminów zasiedzenia co do samoistnych posiadaczy pozostałych udziałów, którzy zawładnęli nimi w okresie późniejszym niż wnioskodawca i byli uczestnikami postępowania o zasiedzenie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 21 marca 2006 r., I Ca 31/2006, H. Zygmunt, P. Bartnik, G. Gładysz)

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 22 stycznia 2002 r., V CKN 587/00), zgodnie z którym do przerywania terminu zasiedzenia dochodzi w wyniku działania właściciela, skierowanego przeciwko posiadaczowi i zmierzającego do pozbawienia go posiadania. Działaniem takim nie jest natomiast wystąpienie przez spadkobiercę z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku, w skład którego wchodzi nieruchomość znajdująca się w samoistnym posiadaniu innego współspadkobiercy, ale wystąpienie z wnioskiem o dział spadku. Podobnie, nie przerywa biegu zasiedzenia w stosunku do samoistnego posiadacza wnioski o rozgraniczenie nieruchomości i powództwo o ustalenie prawa własności. Na tej podstawie Sąd Okręgowy wyprowadził wniosek,

że wszczęcie sprawy o zasiedzenie nie jest działaniem wymierzonym przeciwko posiadaczowi niewydzielonego udziału we własności działki („akcja zaczepna”), tym bardziej, że zgodnie z art. 610 § 1 k.p.c., do orzeczeń wydawanych w sprawach o stwierdzenie zasiedzenia stosuje się odpowiednio przepisy o stwierdzeniu nabycia spadku, w tym art. 677 § 1 k.p.c.

Wątpliwości Sądu Okręgowego powstały jednak na gruncie orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego spraw toczących się z wniosku samoistnych posiadaczy nieruchomości o stwierdzenie nabycia przez nich własności tych nieruchomości na podstawie ustawy uwłaszczeniowej z dnia 26 października 1971 r. W tym przypadku wszczęcie ww. postępowania przerywa bieg terminów zasiedzenia w stosunku do posiadacza nieruchomości, który brał udział w postępowaniu uwłaszczeniowym. Należy zauważyć, że celem postępowania uwłaszczeniowego jest ustalenie prawa, podobnie jak w sprawach o zasiedzenie, rozgraniczenie albo wszczętych z powodztwa o ustalenie prawa, nie można zatem uznać tej czynności za zmierzającą do przerwania posiadania. Poza tym postępowanie, którego celem jest ustalenie prawa skierowane jest nie przeciwko posiadaczowi rzeczy, ale przeciwko jej dotychczasowemu właścicielowi lub osobie powołującej się na przysługujące jej prawo własności.

W ocenie Sądu Okręgowego, wszczęcie postępowania o zasiedzenie nieruchomości nie przerywa biegu zasiedzenia udziału we własności tej nieruchomości, bowiem wniosek o wszczęcie tego postępowania nie inicjował żadnego działania zmierzającego do przerwania posiadania, a poza tym jest jedynie częściowo zasadny, skoro doszło do stwierdzenia nabycia tylko udziału we własności nieruchomości, a nie własności całej nieruchomości.

E.S.S.

*

III CZP 36/06

„1. Czy dla skutecznego wyrażenia przez inwestora zgody na wykonanie części robót przez podwykonawcę zgodnie z art. 647¹ § 2 k.c. konieczne jest przedstawienie przez wykonawcę umowy lub projektu umowy z podwykonawcą,

czy też zgoda taka może być udzielona jeszcze przed zawarciem umowy także w sposób dorozumiany;

2. w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie 1, czy inwestor poniesie odpowiedzialność wobec podwykonawcy także wówczas, gdy zapłacił wykonawcy całą należność (wraz z wynagrodzeniem podwykonawcy)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 17 marca 2006 r., I ACa 84/06, K. Rusin, J. Sokulski, M. Klimczak)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na niekonsekwencję ustawodawcy, który w art. 647¹ § 4 k.c. zastrzega dla umowy o roboty budowlane zawartej między wykonawcą a podwykonawcą formę pisemną pod rygorem nieważności i dopuszcza jednocześnie możliwość milczącego wyrażenia zgody przez inwestora na taką umowę (art. 647¹ § 2 zd. 2 k.c.).

Wskazał również na konieczność dokonania właściwej wykładni art. 647¹ § 2 k.c. ze względu na ponoszenie przez inwestora odpowiedzialności solidarnej z wykonawcą z tytułu wynagrodzenia podwykonawcy po wykonaniu przez niego robót budowlanych (art. 647¹ § 5 k.c.).

W ocenie Sądu kierującego pytanie prawne, art. 647¹ § 2 k.c. reguluje odrębne stany faktyczne. Zdanie pierwsze ww. przepisu dotyczyć może wyrażenia zgody zarówno przed zawarciem, w momencie zawierania, jak i po zawarciu umowy między wykonawcą a podwykonawcą, nie jest natomiast jasne, czy ma to nastąpić w formie pisemnej, czy może zostać dokonane w dowolnej formie, oraz czy do chwili wyrażenia zgody umowa nie rodzi skutków prawnych. Zdanie końcowe może również sugerować konieczność uprzedniego przedstawienia inwestorowi umowy lub jej projektu zawierającego elementy przedmiotowo istotne, aby doszło do wyrażenia zgody i powstania odpowiedzialności inwestora. Istnieje zatem niebezpieczeństwo, że inwestor, który milcząco zaakceptował fakt zawarcia umowy między wykonawcą a podwykonawcą dla ratowania zagrożonego procesu inwestycyjnego, może potem zarzucić, że nie wyrażał zgody na zawartą umowę i jej nie potwierdzi, aby uniknąć odpowiedzialności z art. 647¹ § 5 k.c. Sąd Apelacyjny zauważył, że odpowiedzialność solidarna inwestora może jednak mieć zbyt dolegliwy skutek, szczególnie w sytuacji, gdy spełnił on już swój obowiązek polegający na zapłacie wykonawcy umówionego

wynagrodzenia, a ten uchylił się od ciężącego na nim obowiązku w stosunku do podwykonawcy.

E.S.S.

*

III CZP 37/06

„Czy zaniechanie uchwalenia ustawy przewidzianej w przepisie art. 12b ust. 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. Nr 141, poz. 942 ze zm.) stanowi podstawę roszczeń Miasta Stołecznego Warszawy będącego przewoźnikiem – o odszkodowanie należne od Skarbu Państwa za szkodę polegającą na utracie dochodów z tytułu opłat należnych od osób uprawnionych do ulgowych przejazdów ustanowionych w drodze ustawy?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 grudnia 2005 r., I ACa 1084/04, M. Szulc, Z. Cendrowski, R. Górecka)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że podstawą odpowiedzialności Skarbu Państwa jest bezprawne zaniechanie legislacyjne. Przedstawione zagadnienie prawne powstało w sprawie, w której ustawodawca wprowadził 50% ulgę w opłatach za przejazdy środkami komunikacji miejskiej dla studentów oraz dla kombatantów, jednak nie ustanowił żadnego mechanizmu rekompensowania jednostkom samorządu terytorialnego kosztów poniesionych przez nie na realizację tej ulgi.

Sąd Apelacyjny wskazał, że art. 12b ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. Nr 141, poz. 942) ustanawiał obowiązek ustawodawcy do wydania ustawy określającej mechanizm rekompensowania jednostkom samorządu terytorialnego utraty dochodów (szkody).

W dniu 1 stycznia 2002 r. ustawa o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób została uchylona przez ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. Nr 125, poz. 1371 ze zm.). Ustawa ta nie zawiera jednak żadnego przepisu odpowiadającego poprzednio obowiązującemu art. 12b ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r.

Szkoda z tytułu bezprawnego zaniechania legislacyjnego powstała w okresie obowiązywania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., a przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692).

Sąd Apelacyjny uznał, że dla rozstrzygnięcia sprawy najistotniejsze znaczenia mają dwa zagadnienia:

1. czy w okresie pomiędzy wejściem w życie Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997 r., a wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., tj. pomiędzy 1997 r. a 2004 r., możliwa jest odpowiedzialność Państwa za zaniechanie legislacyjne;

2. w przypadku pozytywnej odpowiedzi na pytanie pierwsze, czy art. 12 b ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ustanawia po stronie państwa taki obowiązek prawny, a zaniechanie jego wykonania stanowi bezprawne zaniechanie legislacyjne, za które państwo ponosi odpowiedzialność; dotyczy to również braku regulacji ustawowej w zakresie rekompensat, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

W zakresie zagadnienia przedstawionego w pkt. 1 Sąd Apelacyjny stwierdził, że przed wejściem w życie Konstytucji z 1997 r. państwo nie odpowiadało za bezprawne zaniechanie legislacyjne. Konstytucja z 1997 r. wprowadziła nowe zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji, każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, która została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r. (SK 18/00) stwierdził, że art. 77 Konstytucji kreuje prawo podmiotowe jednostki do odszkodowania w wypadku niezgodnego z prawem działania organu władzy publicznej. Sąd ten powołał się również na stanowisko doktryny, zgodnie z którym ww. przepis ma normatywny i podmiotowy charakter i należy go stosować bezpośrednio (art. 8 ust. 2 Konstytucji). Istotne jest jednak rozstrzygnięcie jak należy rozumieć bezpośrednie stosowanie art. 77 Konstytucji. Założenie, że przez bezpośrednie stosowanie art. 77 Konstytucji należy rozumieć wyłączne stosowanie tej normy oznaczałoby daleko idące rozszerzenie takiej odpowiedzialności. Za takim poglądem opowiedział się jednak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2002 r., V CKN 1248/00 (OSP 2002, nr 10, poz. 128) oraz z dnia 24 września 2003 r., I CKN 143/03 (niepubl.).

Sąd Apelacyjny przedstawił również odmienny pogląd, że art. 77 Konstytucji stosuje się w związku z art. 417 k.c., będącym odpowiednikiem zasady konstytucyjnej na gruncie prawa cywilnego. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że treść art. 77 ust. 1 jest na tyle niedookreślona, iż nie daje podstaw do wywodzenia z niego roszczeń cywilnoprawnych (wyrok z dnia 9 września 2003 r., I CK 150/02, niepubl.).

W ocenie Sądu kierującego pytanie, art. 77 ust. 1 Konstytucji nie stanowi normy o w pełni zdeterminowanej treści, która gwarantowałaby każdemu prawo podmiotowe do wynagrodzenia szkody pozostającej w związku przyczynowym z bezprawiem legislacyjnym. Sąd ten nie podzielił zatem stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w orzeczeniach z dnia 6 lutego 2002 r. oraz 24 września 2003 r. Zwrócił uwagę na konieczność jednoznacznego zdefiniowania pojęcia zaniechania legislacyjnego. W tym zakresie Sąd powołał się na pogląd Trybunału Konstytucyjnego wyrażony w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, że pojęcie to dotyczy sytuacji, w których obowiązek określonego działania władzy publicznej jest skonkretyzowany w przepisie prawa i można ustalić, na czym miałyby polegać zachowanie organu władzy publicznej, aby nie doszło do szkody.

W konkluzji Sąd Apelacyjny uznał, że odpowiedzialność Skarbu Państwa za zaniechanie legislacyjne może powstać tylko wtedy, gdy konkretny przepis prawa ustanawia obowiązek wydania takiego aktu, co wynika z rozgraniczenia kompetencyjnego sądów i innych organów władzy.

E.S.S.

*

III CZP 38/06

„1. Czy po wydaniu postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego przewidzianego w art. 293 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535), a przed wykonaniem układu, wierzyciel układowy może złożyć skuteczne oświadczenie o potrąceniu wierzytelności układowej z wzajemną wierzytelnością upadłego w sytuacji, gdy oświadczenia takiego nie złożył w terminie określonym w art. 89 ust. 3 tej ustawy?

2. w przypadku udzielenia na powyższe pytanie odpowiedzi twierdzącej: czy zawarcie układu z wierzycielami w trybie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535) stanowi bezpłatne odroczenie wykonania zobowiązania, o którym mowa w art. 501 k.c.?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2006 r., I ACa 379/05, A. Kowalewski, M. Gołuńska, E. Skotarczak)

Sąd Apelacyjny zauważył, że w judykaturze i literaturze dominuje pogląd, zgodnie z którym termin do złożenia przez wierzyciela upadłego oświadczenia o potrąceniu, przewidziany w art. 89 ust. 3 p.u.n., ma charakter materialnoprawny i nie podlega przywróceniu ani przedłużeniu. Bezskuteczny upływ tego terminu pozbawia zatem wierzyciela prawa do skorzystania z prawa potrącenia. Przepis ten modyfikuje jedynie, pod względem czasowym, uprawnienie przysługujące na mocy art. 499 k.c.

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego skupiają się jednak wokół zagadnienia granic czasowych obowiązywania zakazu składania przez wierzyciela skutecznego oświadczenia o potrąceniu w sytuacji, w której doszło już do zawarcia przez upadłego układu z wierzycielami (art. 285 p.u.n.), jego zatwierdzenia przez sąd upadłościowy (art. 287 ust. 1 p.u.n.) i wydania przez ten sąd postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego (art. 293 ust. 1 p.u.n.). W tym zakresie Sąd Apelacyjny wyodrębnił dwa stanowiska. Zgodnie z pierwszym, opartym na wykładni literalnej art. 89 p.u.n., wierzyciel odzyskuje uprawnienie do złożenia oświadczenia o potrąceniu po wydaniu przez sąd upadłościowy postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego, zatem potrącenie po ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu jest dopuszczalne, ale doznaje ograniczeń przedmiotowych w zakresie wierzytelności wskazanych w art. 89 ust. 1 p.u.n. Ograniczenie to obowiązuje w czasie trwania postępowania aż do jego umorzenia lub zakończenia albo zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego. Wierzyciel odzyskuje zatem prawo do złożenia oświadczenia o potrąceniu, do którego stosuje się art. 498 i nast. k.c., również po wydaniu przez sąd postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego, o którym mowa w art. 293 ust. 1 p.u.n. Zasadna jest zatem teza, że wierzyciel mógłby również złożyć oświadczenie o potrąceniu z wzajemnymi wierzytelnościami tych wierzytelności układowych, co do których uchybił terminowi przewidzianemu w art. 89 ust. 3 p.u.n.

Sąd Apelacyjny wyróżnił również odmienny pogląd oparty na założeniu, że termin „zakończenia”, użyty w art. 89 ust. 1 p.u.n., nie jest tożsamy z wydaniem przez sąd postanowienia, o którym mowa w art. 293 ust. 1 p.u.n., lecz oznacza faktyczne i ostateczne ukończenie postępowania upadłościowego. Postanowienie to nie kończy bowiem postępowania upadłościowego w sposób ostateczny, ale otwiera jego kolejny etap, tj. wykonywanie układu przez dłużnika. Celem postępowania upadłościowego jest zaspokojenie wierzycieli (art. 2 p.u.n.), zatem wyrazem jego osiągnięcia jest postanowienie sądu o wykonaniu układu (art. 297 ust. 1 p.u.n.). Dopiero wtedy upadły odzyskuje prawo swobodnego zarządzania majątkiem i rozporządzania jego składnikami (art. 297 ust. 3 p.u.n.). Należy jednak zauważyć, że postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego nie ma charakteru definitywnego, za wyjątkiem zawarcia układu, o którym mowa w art. 271 p.u.n.

Sąd Apelacyjny wskazał na brak orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących tej kwestii, a wydanych pod rządami ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Orzeczenia zapadłe na gruncie art. 39 rozporządzenia z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym nie dają natomiast wystarczającej podstawy do dokonania prawidłowej interpretacji tego przepisu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, na przedstawione w pkt 1 pytanie prawne należy udzielić odpowiedzi twierdzącej, jednak spowoduje to dodatkowe trudności interpretacyjne, dotyczące dyspozycji art. 501 k.c. w stosunku do ww. stanów faktycznych.

Sąd kierujący pytanie prawne uznał, że przed nadejściem terminu płatności przewidzianego w układzie wierzytelność układowa nie jest wymagalna, więc nie jest spełniona jedna z ustawowych przesłanek dopuszczalności potrącenia, przewidzianych w art. 498 § 1 k.c. Dopuszczalność potrącenia mogłaby zatem stanowić wyłącznie konsekwencję przyjęcia, że zawarcie układu jest równocześnie bezpłatnym odroczeniem wykonania zobowiązania dłużnika, o którym mowa w art. 501 k.c.

Podsumowując, Sąd Apelacyjny stwierdził, że mimo iż wykładnia literalna art. 501 k.c. wskazywałaby na objęcie jej zakresem również układu zawartego przez dłużnika z wierzycielami, jednak wzgląd na jego istotę i cel, nakazuje opowiedzieć się za poglądem, zgodnie z którym skuteczne potrącenie może dotyczyć jedynie wymagalnych wierzytelności układowych.

*

III CZP 39/06

„Który z podmiotów: Skarb Państwa czy gmina jest biernie legitymowany w procesie o naprawienie szkody wynikłej z wydania przed 27 maja 1990 r. ostatecznej decyzji administracyjnej, jeżeli stwierdzenie jej nieważności bądź stwierdzenie, że została wydana z naruszeniem prawa nastąpiło po tej dacie (art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 lutego 2006 r., I ACa 739/05, I. Łapińska, J. Chojnowska, M. Pankowiec)

W uzasadnieniu przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych konstytuuje zasadę przejścia przez gminy z dniem 27 maja 1990 r. zobowiązań i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego, zaś ust. 3 tego przepisu wskazuje wyjątki od tej zasady. Skarb Państwa przejmuje zatem zobowiązania i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego i stopnia wojewódzkiego wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. oraz zobowiązania i wierzytelności powstałe w związku z wykonaniem tych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych. Nie można zatem uznać, że gminy przejęły wszelkie zobowiązania zaciągnięte przez rady narodowe albo ich organy wykonawcze i zarządzające oraz że odpowiadają na zasadzie sukcesji za zobowiązania zaciągnięte przez te podmioty, bowiem niecelowe byłoby ustanowienie wyjątków w art. 36 ust. 3 ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, odmienna interpretacja byłaby możliwa w sytuacji, gdyby art. 36 ustawy nie zawierał wyjątków określonych w ust. 3, zgodnie bowiem z tym przepisem, za szkodę wynikającą z faktu wydania decyzji

administracyjnej przed dniem 27 maja 1990 r. odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Przepis ten nie zawiera jednak żadnego odniesienia do kwestii wydania kolejnej decyzji w przedmiocie stwierdzenia nieważności lub ustalenia, że została wydana z naruszeniem prawa przed dniem 27 maja 1990 r., jako przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Sąd Apelacyjny powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w orzeczeniu z dnia 28 stycznia 1997 r., I CKN 5/96 (OSNC 1997, nr 8, poz. 110), zgodnie z którym w sprawie o zobowiązania wymienione w art. 36 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. biernie legitymowanym jest Skarb Państwa. W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 36 ust. 3 pkt 3 tej ustawy, stanowiący wyjątek od zasady przewidzianej w art. 36 ust. 1, wskazuje, że Skarb Państwa przejmuje zobowiązania i wierzytelności w nim wymienione, wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. oraz zobowiązania i wierzytelności powstałe w związku z wykonaniem tych orzeczeń i decyzji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w zakresie zobowiązań i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego i stopnia wojewódzkiego, wynikających z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych przepis art. 36 ust. 3 pkt 3 odwołuje się do daty ich wydania, tj. przed dniem 27 maja 1990 r., natomiast Skarb Państwa przejmuje także zobowiązania i wierzytelności powstałe w związku z wykonaniem tych orzeczeń i decyzji administracyjnych. Oznacza to, że ustawodawca ustalając granice sukcesji miał na względzie jedynie datę wydania pierwotnej decyzji, będącej źródłem zobowiązania, a nie datę stwierdzenia jej nieważności. Data wydania decyzji w przedmiocie nieważności nie ma zatem znaczenia dla kwestii ustalenia biernej legitymacji Skarbu Państwa.

E.S.S.

*

III CZP 40/06

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa Wojskowej Agencji Mieszkaniowej przeciwko osobie uprawnionej do zajmowania lokalu

wraz z byłym najemcą, nienależącej do kręgu osób wymienionych w art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398, ze zm.), zajmującej lokal mieszkalny będący w dyspozycji Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, po ustaniu stosunku najmu przed dniem 30 czerwca 2004 r.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 13 marca 2006 r., V Cz 123/06, Z. Wilczyńska, J. Sojka-Kardas, D. Soroka)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że do dnia 30 czerwca 2004 r. dopuszczalna była droga sądowa w sprawach z powództwa Wojskowej Agencji Mieszkaniowej przeciwko osobom zajmującym wcześniej lokal pozostający w zasobach tej Agencji na podstawie umowy najmu. Od dnia 1 lipca 2004 r., tj. od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, stan prawny w tym zakresie uległ zmianie. Ustawa ta zmieniła bowiem ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego przez dodanie art. 1a, zgodnie z którym przepisów tej ustawy nie stosuje się do lokali będących w dyspozycji WAM. Poza tym w zakresie nabywania uprawnień do lokali mieszkalnych pozostających w dyspozycji WAM zrezygnowano z zawierania umów na rzecz regulacji właściwych dla postępowania administracyjnego, tj. decyzji o prawie do zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym. Konsekwentnie unormowano również zasady rozwiązania tego stosunku prawnego. Uprawniono bowiem dyrektora oddziału regionalnego agencji do wydania decyzji o zwolnieniu lokalu mieszkalnego, o opróżnieniu lokalu mieszkalnego.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 37a zmienionej ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP osoby zajmujące lokal mieszkalny bez tytułu prawnego są obowiązane do jego opróżnienia, uiszczenia opłaty za używanie lokalu i opłat pośrednich. W przypadku zajmowania lokalu bez tytułu prawnego dyrektor oddziału regionalnego agencji wydaje decyzję w sprawie opróżnienia lokalu mieszkalnego oraz wysokości należnych opłat i odszkodowań. Stosownie natomiast do art. 45 ustawy przymusowe przekwaterowanie lub wykwaterowanie z lokali mieszkalnych dokonywane jest przez organ egzekucyjny na wniosek dyrektora

oddziału regionalnego agencji, zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W ustawie zmieniającej uregulowano natomiast sytuację osób zajmujących lokal na podstawie umowy najmu w zakresie ściągania należności z tytułu opłat za korzystanie z lokali. Wprowadzono bowiem wymóg uzyskania tytułu wykonawczego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Należy zatem przyjąć, że gdyby zamiarem ustawodawcy było wyłączenie trybu administracyjnego dla rozstrzygnięcia o opróżnieniu lokalu po ustaniu stosunku najmu powstałego w wyniku zawarcia umowy, to zamieściłby podobną regulację w przepisach wprowadzających ustawę o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. Tego jednak nie uczynił.

W ocenie Sądu Okręgowego, do rozstrzygnięcia w przedmiocie opróżnienia lokalu podlegającego dyspozycji WAM właściwa jest droga administracyjna. Za przyjęciem tego poglądu przemawia treść art. 37 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych. Sąd Okręgowy zauważył również, że w zmienionej ustawie w zakresie opróżnienia lokalu mieszkalnego przez osobę nieposiadającą tytułu prawnego do jego zamieszkiwania wprowadzono wymóg wydania decyzji o opróżnieniu, co stworzyło podstawy do sądowej kontroli w postępowaniu administracyjnym.

Sąd kierujący pytanie zauważył również, że zgodnie z art. 2 §1 i 3 k.p.c., sprawy cywilne są rozpoznawane przez sądy powszechne, chyba że przepisy szczególne przekazują je do właściwości innych organów. Skoro art. 37a ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych przekazał decyzje w zakresie opróżnienia lokali zajmowanych przez osoby nieposiadające tytułu prawnego do ich zajmowania na drogę postępowania administracyjnego, to droga sądowa w takiej sprawie jest niedopuszczalna.

E.S.S.

*

III CZP 41/06

„Czy powstałe przed datą ogłoszenia upadłości należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe pracowników podlegają zaspokojeniu w kategorii pierwszej na mocy art. 342 ust. 1 pkt 1

ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 11 kwietnia 2006 r., V GUz 19/05, A. Krasowski, M. Żelichowski, A. Sędek)

Sąd Rejonowy powołał się na treść art. 342 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze, zgodnie z którym należności podlegające zaspokojeniu z funduszków masy upadłości dzieli się na kategorie: „...kategoria pierwsza - ... należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe pracowników...” Do tej kategorii zaliczane są również koszty postępowania upadłościowego.

Wykładnia językowa tego przepisu prowadzi do wniosku, że nie obejmuje on należności z tytułu tych składek powstałych łącznie przed i po dacie ogłoszenia upadłości. Analiza językowa art. 342 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 230 ww. ustawy prowadzi jednak do wniosku, że obejmuje on swym zakresem, powstałe przed datą ogłoszenia upadłości, należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe pracowników, zaspokajane w kategorii pierwszej. Należności z tego tytułu, powstałe natomiast po dacie ogłoszenia upadłości, nie są nim objęte, ponieważ wchodzi w skład postępowania upadłościowego. Należy jednak uznać, że również one podlegają zaspokojeniu w kategorii pierwszej, ale są kwalifikowane jako koszty postępowania upadłościowego.

Wykładnia językowa art. 342 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 342 ust. 1 pkt 2 prowadzi do wniosku, że zwrot „należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne należne za ostatni rok przed datą ogłoszenia upadłości” obejmuje swym zakresem należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne „niepracowników” i ubezpieczenie społeczne pracowników. Pogląd ten ma również swe uzasadnienie w wykładni systemowej ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z której wynika, że zakres podmiotowy ubezpieczenia społecznego obejmuje nie tylko pracowników, ale także „niepracowników”, oraz że zakres przedmiotowy ubezpieczenia społecznego obejmuje nie tylko ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe i ubezpieczenie chorobowe, ale także ubezpieczenie wypadkowe. Oznacza to, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie wypadkowe pracowników nie podlegają zaspokojeniu w kategorii

pierwszej, lecz w ramach kategorii drugiej. Prowadzi to do wniosku, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie wypadkowe pracowników i z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne „niepracowników” za okresy wcześniejsze niż za ostatni rok przed ogłoszeniem upadłości podlegają zaspokojeniu w kategorii trzeciej, zgodnie z art. 342 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze.

Z powyższym stanowiskiem nie zgadza się jednak większość przedstawicieli doktryny.

E.S.S.

*

III CZP 42/06

„Czy zavezwanie posiadacza nieruchomości do próby ugodowej w trybie art. 184 i nast. k.p.c. w zakresie żądania wydania nieruchomości przerywa bieg terminu zasiedzenia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 1 marca 2006 r., Ca 1529/05, A. Koźlińska, B. Kurdziel, A. Cholewa-Kuchta)

Sąd Okręgowy powołał się na art. 175 k.c., zgodnie z którym do biegu terminu zasiedzenia stosuje się odpowiednio przepisy o biegu przedawnienia roszczeń, przy czym należy uwzględnić istotę i cel zasiedzenia. Skutkuje to tym, że niektóre przepisy o przedawnieniu roszczeń w ogóle nie mają zastosowania. Nie budzi jednak wątpliwości, że do przerywania biegu zasiedzenia ma zastosowanie art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c., który wśród czynności przerywających bieg przedawnienia wymienia skargę windykacyjną, rozumianą jako „akcję zaczepną” podjętą przez właściciela, czyli działanie skierowane przeciwko samoistnemu posiadaczowi w celu pozbawienia go tego posiadania i zdolne ten cel osiągnąć.

Sąd Okręgowy uznał, że najistotniejsze znaczenia dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego ma problem zaliczenia do czynności wymienionych w art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. wniosku właściciela nieruchomości o zavezwanie samoistnego posiadacza do próby ugodowej w zakresie wydania znajdującej się w jego posiadaniu nieruchomości.

Sąd Okręgowy zauważył, że w tym zakresie w doktrynie występuje spór. Zgodnie z pierwszym stanowiskiem czynność taka nie jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia, zatem nie powoduje przerwy zasiedzenia. Inni przedstawiciele doktryny opowiadają się za zaliczeniem zawezwania do próby ugodowej do czynności przerywających bieg przedawnienia, jako czynności zmierzających do dochodzenia roszczenia.

Sąd Okręgowy powołał się również na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 3 czerwca 1964 r., II CR 675/63 (OSNC 1965, nr 2, poz. 34), że złożenie wniosku o przeprowadzenie pojednania stron, podobnie jak złożenia pozwu, jest dochodzeniem roszczenia, zatem przerywa bieg roszczeń. Wyrok ten wydany jednak został na gruncie nieobowiązujących przepisów ustawy z dnia 18 lipca 1950 r. - przepisy ogólne prawa cywilnego. Zgodnie z art. 111 pkt 2 tej ustawy, bieg przedawnienia przerywał się przez każdą czynność przedsięwziętą w celu dochodzenia roszczenia przed sądem lub inną powołaną do tego władzą albo przed sądem polubownym. Przepis art. 123 § 1 pkt 1 k.c., w porównaniu z art. 111 pkt 2 p.o.p.c., zawiera dodatkowe zastrzeżenie, że bieg przedawnienia przerywa jedynie czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia, zabezpieczenia roszczenia. Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą zatem kwestii, czy wniosek o zawezwanie do próby ugodowej jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do dochodzenia roszczenia. W ocenie Sądu Okręgowego, złożenie takiego wniosku należy zaliczyć do czynności wymienionych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., bowiem czynność ta w sposób jasny ujawnia cel w postaci dochodzenia roszczenia.

Sąd Okręgowy zauważył również, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 3 k.c., obowiązującym od dnia 10 grudnia 2005 r., bieg przedawnienia przerywa wszczęcie mediacji.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

W sprawie o naprawienie szkody wyrządzonej przez małoletniego sprawcę, który w chwili popełnienia czynu niedozwolonego miał ukończone 13 lat, na stronie powodowej cięży dowód dojrzałości umysłowej sprawcy, pozwalającej na przypisanie mu winy.

(wyrok z dnia 11 stycznia 2001 r., IV CKN 1469/00, A. Górski, H. Ciepła, K. Zawada, OSNC 2001, nr 9, poz. 129; BSN 2001, nr 5, s. 10; OSP 2002, nr 1, poz. 2; R.Pr. 2001, nr 4, s. 119)

Glosa

Witolda Borysiaka, Przegląd Prawniczy UW 2005, nr 3, s. 127

Autor nie podzielił poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w glosowanym wyroku. Wskazał na pojawiające się w doktrynie rozbieżności związane z wykładnią art. 426 k.c. Zarzucił błędne, jego zdaniem, przyjęcie, że z treści tego przepisu wynika niewzruszalne domniemanie prawne dotyczące braku poczytalności małoletniego sprawcy czynu przed ukończeniem 13 roku życia oraz domniemanie prawne wzruszalne, z którego wynikać ma dostateczne rozeznanie sprawcy szkody po ukończeniu tego wieku. Glosator sprzeciwił się każdorazowemu obciążaniu poszkodowanego ciężarem udowodnienia małoletniemu sprawcy szkody działania z dostatecznym rozeznaniem.

W wyniku przeprowadzonej wykładni historycznej omawianej regulacji komentator zwrócił uwagę na pogląd, zgodnie z którym wolą ustawodawcy było wnioskowanie *a contrario*, bez zastosowania domniemań, że małoletni powyżej 13 roku życia jest zawsze odpowiedzialny za wyrządzoną przez siebie szkodę. Glosator stanął na stanowisku, że nie ma podstaw do doszukiwania się w treści art. 426 k.c. domniemań prawnych. Podkreślił, że konstruowanie domniemań jest sprzeczne z wyraźnym brzmieniem ustawy i intencjami ustawodawcy oraz może prowadzić do

innego rozłożenia ciężaru dowodu, co skutkować będzie pozanormatywną zmianą zakresu odpowiedzialności za szkodę. Zdaniem glosatora, wprowadzenie domniemań oznacza również pogorszenie sytuacji poszkodowanego przez obarczenie go dowodzeniem faktu nieprzewidzianego w ustawie. Zgodził się z podnoszonym w doktrynie zarzutem, że poszkodowany musi w takim przypadku przeprowadzać dowód na okoliczność negatywną. Zauważył, że jest to niezwykle trudne zadanie, ustawodawca zaś, konstruując przepisy kodeksu cywilnego, starał się nie obarczać stron ciężarem udowodnienia takich okoliczności.

Glosator opowiedział się za interpretacją art. 426 k.c. polegającą na uznaniu ukończenia wieku 13 lat za linię odpowiedzialności deliktowej, poniżej której małoletni nie odpowiada za popełniony czyn na zasadzie winy, lecz odpowiedzialność ponosi opiekun ustawowy lub faktyczny. Wskazał na dominujący pogląd przemawiający za chęcią zsynchronizowania przez ustawodawcę wieku nabycia odpowiedzialności deliktowej z wiekiem nabywania ograniczonej zdolności do czynności prawnych. Autor nie zgodził się z poglądem, że ocena pełnoletności, jak też odpowiedzialności zależy od konkretnego przypadku i powinna być każdorazowo badana w postępowaniu sądowym.

Następnie komentator zwrócił uwagę na relację pomiędzy przepisami art. 425, 426 i 427 k.c., które – jego zdaniem – powinny się wzajemnie dopełniać. Doszedł do wniosku, że to osoba, która ukończyła 13 lat, powinna udowodnić, iż działała bez dostatecznego rozeznania w myśl paremii *ei incumbit probatio qui dicit, non ei qui negat*.

Podsumowując, glosator stwierdził, że przyjęta przez Sąd Najwyższy interpretacja art. 426 k.c. stanowi znaczne utrudnienie dla sądów oraz dla poszkodowanych, jak również stanowi regres w stosunku do tego, co zostało przyjęte w kodeksie cywilnym wobec wcześniejszych unormowań.

Glosy do wyroku opracowali również: Z. Banaszczyk – aprobującą (OSP 2002, nr 1, poz. 2), A. Szpunar – częściowo krytyczną (OSP 2002, nr 6, poz. 81) oraz B. Janiszewska – krytyczną (PS 2003, nr 6, s. 148).

T.Z.

Zastrzeżenie prawa pierwokupu nieruchomości nie wymaga formy aktu notarialnego.

(wyrok z dnia 19 lutego 2002 r., IV CKN 784/00, F. Barczewska, E. Skowrońska-Bocian, T. Żyznowski, OSNC 2003, nr 1, poz. 14; BSN 2002, nr 9, s. 12; MoP 2002, nr 23, s. 1086; OSP 2003, nr 1, poz. 4; NPN 2002, nr 1, s. 91; R.Pr. 2003, nr 1, s. 118; Rej. 2003, nr 1, s. 149)

Glosa

Michała Warcińskiego, Rejent 2006, nr 3, s. 148

Autor nie podzielił poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w glosowanym wyroku. Zaznaczył, że teza wyroku nie jest powszechnie akceptowana w doktrynie.

Zwrócił uwagę na spójność i logiczność argumentacji przedstawionej przez Sąd Najwyższy, który stwierdził, że zobowiązanie właściciela do przeniesienia własności na rzecz uprawnionego powstaje dopiero po złożeniu oświadczenia woli w wykonaniu prawa pierwokupu, a milczenie ustawodawcy odnośnie formy zastrzeżenia prawa pierwokupu odsyła do zasady ogólnej. Glosator zarzucił jednak brak wystarczającego odniesienia się do argumentów przemawiających za innym rozwiązaniem.

Komentator przeanalizował problem charakteru prawnego figury wykreowanej przez zastrzeżenie prawa pierwokupu. Opowiedział się za koncepcją mieszaną, według której przedmiotowy stosunek prawny ma niejednolity charakter, w którym występuje pewna relacja obligacyjna. Ze stosunku tego, zdaniem autora, wynika uprawnienie kształtujące. Powyższa analiza koncepcji charakteru prawnego umownego prawa pierwokupu skłoniła autora do przyjęcia, że zastrzeżenie tego prawa skutkuje powstaniem relacji prawnej między stronami umowy, zawierającej elementy obligacyjne. Zwrócił uwagę na treść art. 599 § 1 k.c. przewidującą odpowiedzialność zobowiązanego z tytułu prawa pierwokupu za szkodę związaną ze sprzedażą rzeczy osobie trzeciej.

Następnie komentator doszedł do wniosku, że skutki zastrzeżenia prawa pierwokupu zbliżone są do warunkowego zobowiązania do przeniesienia prawa własności. Sprzeciwił się konstrukcji, która dla czynności prawnej kreującej nie wymaga żadnej formy, a do wykonania uprawnienia zastrzega formę kwalifikowaną.

Autor opowiedział się za poglądem wyrażonym w nauce, że zastrzeżenie pierwokupu powinno nastąpić w formie aktu notarialnego. Glosator zaznaczył, że zgodnie z art. 158 k.c. wymóg formy aktu notarialnego obejmuje jedynie umowę o przeniesienie własności nieruchomości oraz umowę zobowiązującą do takiego przeniesienia. Jego zdaniem w drodze wykładni rozszerzającej należy zastosować jednak art. 158 k.c. również do umowy zastrzegającej prawo pierwokupu, ponieważ zastrzeżenie to łącznie z wykonaniem prawa pierwokupu powoduje przeniesienie własności.

Aprobującą glosę do wyroku opracował J. Górecki (OSP 2003, nr 1, poz. 4). Kilka uwag poświęcił temu wyrokowi także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Palestra 2002, nr 11-12, s. 183).

T.Z.

*

Przepis art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. Nr 47, poz. 241 ze zm.) stanowi podstawę orzeczenia zakazującego konkretnych, niedozwolonych działań konkurencyjnych, które zagroziły lub naruszyły interes innego przedsiębiorcy.

(wyrok z dnia 22 października 2002 r., III CKN 271/01, M. Wysocka, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, OSNC 2004, nr 2, poz. 26; BSN 2003, nr 4, s. 14; R.Pr. 2004, nr 2, s. 114)

Glosa

Beaty Gadek, Glosa 2006, nr 2, s. 95

Sprawy z zakresu prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji coraz częściej stają się przedmiotem rozstrzygnięć sądowych. Zarówno uzasadnienia wyroków, jak również ich komentarze w sposób wydatny przyczyniają się do zwiększenia dorobku nauki polskiej w tym zakresie.

Autorka zastanawia się, czy naśladownictwo cudzego tytułu prasowego może usprawiedliwiać zarzut nieuczciwej konkurencji. W literaturze powszechnie wyrażana jest myśl o zasadniczej dopuszczalności naśladownictwa w życiu gospodarczym,

a dopiero zaistnienie dodatkowych okoliczności może uzasadniać wniosek przeciwny. Tak będzie wówczas, gdy na skutek przejęcia cudzych oznaczeń klienci mogą nabrać błędnego przekonania o pochodzeniu towaru, bądź gdy naśladownictwo służy wykorzystaniu renomy cudzych produktów.

Przez pojęcie oznaczeń gospodarczych rozumie się wszystkie te, stosowane przez przedsiębiorców określenia, które wskazują na tożsamość proponowanych na rynku towarów lub usług. Oznaczenia gospodarcze mają za zadanie indywidualizować towar oraz jego wytwórcę. Ostatecznie o tym, czy używane określenie jest oznaczeniem gospodarczym przesądza to, czy jest ono postrzegane jako takie przez klientów.

W konsekwencji, zdaniem komentatorki, zarzut konfuzji co do pochodzenia towaru uzasadniony jest nie tylko wówczas, gdy według opinii klientów zachodzi tożsamość między dwoma – w istocie różnymi – produktami, ale także wtedy, gdy kupujący uświadamiają sobie wprawdzie różnice między nimi, mimo to jednak mogą mieć mylne wyobrażenie o źródle ich pochodzenia.

Powstanie niebezpieczeństwa błędu jest sprawą faktu. O jego wystąpieniu należy wnioskować, badając okoliczności obiektywne o zewnętrznym charakterze, dlatego, w ocenie autorki, znaczenie ma przede wszystkim efekt rynkowy podjętego zachowania, a nie zamiar wywołania konfuzji. Ponadto glosatorka zwróciła uwagę, że dla przyjęcia odpowiedzialności z tytułu czynu nieuczciwej konkurencji nie jest konieczne, aby wprowadzenie w błąd faktycznie miało miejsce; wystarczy stworzenie niebezpieczeństwa wywołania konfuzji. O nieuczciwości opisywanego czynu decyduje, zdaniem komentatorki, nie tyle fakt przejęcia cudzego oznaczenia, co stworzone w jego rezultacie niebezpieczeństwo błędu co do pochodzenia produktu.

Postanowienia ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w istocie gwarantują pewną ochronę oznaczeniom gospodarczym. Konieczne jest jednak spełnienie określonych warunków, te zaś wynikają z celu ustawy, którym jest konieczność ochrony konkurencji przed stosowaniem w niej nieuczciwych metod rywalizacji. W konsekwencji wartością chronioną przez przepisy ustawy przeciwko nierzetelnej rywalizacji jest nie tyle oznaczenie gospodarcze jako takie, ale zdobyta w wyniku jego użycia pozycja rynkowa.

Na tym tle, zdaniem komentatorki, zrozumiałe jest sformułowanie granic czasowych tej ochrony. Ochrona trwa tak długo, jak długo oznaczenie jest faktycznie

używane. Niezbędne jest przy tym zachowanie ciągłości w posługiwaniu się danym określeniem.

W ocenie glosatorki, równie nagannie jak przypadek konfuzji ocenione być musi tzw. bezprawne „zbliżanie” się do używanych przez konkurenta oznaczeń gospodarczych. Chodzi mianowicie o pasożytnicze wykorzystanie cudzej renomy.

Nieuczciwość tej postaci czynu konkurencji tkwi w wykorzystaniu dla własnych celów gospodarczych popularności cudzego oznaczenia gospodarczego. Obojętne jest przy tym to, czy jego naśladownictwo stwarza na rynku możliwość konfuzji. Zasadność zarzutu wykorzystania cudzej renomy wymaga aby wraz z naśladownictwem cudzego określenia gospodarczego nastąpiło przejęcie pozytywnego wyobrażenia klientów o towarach tym określeniem oznaczonych. Podkreśla się przy tym, że to czy nieuczciwe wykorzystanie miało miejsce zależy w poszczególnych wypadkach od stopnia przejęcia oraz od stopnia renomy.

Zdaniem glosatorki, wyrażony w tezie pogląd Sądu Najwyższego zasługuje na pełną aprobatę. Jest poza sporem, że zakazem objęte mogą być wyłącznie określone, konkretne zachowania pozwanego, roszczenie o zaniechanie zmierza bowiem do zabronienia określonych działań naruszających. Jego treścią jest to, czego naruszającemu nie wolno robić w przyszłości. Pewne jest, że granice zakazu wyznacza „stan zagrożenia”. Nie można zabronić niczego więcej ponad to, co jest uzasadnione zaistniałym stanem faktycznym. Tym samym, w ocenie glosatorki, uzasadniony jest wywód Sądu Najwyższego wyrażający się w stwierdzeniu, że skoro Sąd Apelacyjny zanegował to, iż sam tytuł gazety, czy też jej szata graficzna nie przesądzają o nieuczciwości zachowania, to nie może następnie zakazywać pozwanemu posługiwania się tymi elementami.

Komentowane orzeczenie omówił również T. Szanciło w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2006, nr 1, s. 62).

M.S.

*

Jeżeli pismo stwierdzające treść testamentu ustnego (art. 952 § 2 k.c.) nie odpowiada wymogom ustawy, ustalenie, jakie rozrządzenie zawarł

spadkodawca w swoim ustnym oświadczeniu dopuszczalne jest wyłącznie na podstawie zgodnych zeznań świadków (art. 952 § 3 k.c.).

(postanowienie z dnia 16 lipca 2003 r., V CKN 434/01, L. Walentynowicz, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2004, nr 10, poz. 158; BSN 2004, nr 1, s. 10; R.Pr. 2004, nr 6, s. 136)

Glosa

Michała Niedośpiała, Jurysta 2006, nr 4, s. 27

Omawiane orzeczenie dotyczy problematyki związanej z ustaleniem treści testamentu ustnego. W ocenie komentatora, glosowane orzeczenie oraz jego teza nie są trafne. Jego zdaniem, przez prawidłowe sporządzenie protokołu (pisma) testamentu ustnego należy rozumieć jego prawidłowość zarówno od strony formalnej (spełnienie przesłanek z art. 952 § 2 lub 3 k.c.), jak i materialnej (treść protokołu jest zgodna z oświadczeniem woli testatora). Dopóki nie ma prawidłowego (pod względem formalnym i merytorycznym) protokołu testamentu ustnego (art. 952 § 2 lub 3 k.c.), dopóty wolno sporządzić protokół testamentu ustnego (art. 952 § 2 lub 3 k.c.) w terminach prekluzyjnych określonych w art. 952 § 2 lub 3 k.c. Za taką interpretacją, zdaniem autora, glosy przemawia także teoria woli i wpływająca z niej, określona w art. 948 k.c., zasada życzliwej interpretacji (*favor testamenti*), która ma zastosowanie nie tylko do wykładni testamentu, lecz także do wykładni przepisów o formie testamentu (art. 952 k.c.). Każę ona chronić wolę spadkodawcy również przed jej ubezskutecznieniem, co łatwo może nastąpić w razie niespisania treści testamentu ustnego (art. 952 § 2 k.c.) ani nie przesłuchania świadków testamentu ustnego (art. 952 § 3 k.c.). Jak wskazał glosator, byłoby nielogiczne (wykładnia *ad absurdum*), aby nie można sporządzić kolejnego niewadliwego pisma prywatnego lub sądowego stwierdzającego treść testamentu ustnego (art. 952 § 2, 3), gdy poprzednie takie pismo (art. 952 § 2, 3) okazało się wadliwe (nieprawidłowe).

W ocenie autora glosy, rozumowanie Sądu Najwyższego jest nietrafne, bo jeżeli treści testamentu ustnego stwierdzonej w sposób wadliwy w trybie art. 952 § 2 k.c. nie można ponowić w tym samym trybie (art. 952 § 2 k.c.), sporządzając nowy prawidłowy dokument prywatny (art. 952 § 2 k.c.), to nie powinno być także

dopuszczalne stwierdzenie treści testamentu ustnego w sposób sądowy (art. 952 § 3 k.c.).

M.K.

*

Art. 512 k.c. stosuje się także do dokonanego za zgodą cedenta i dłużnika rozwiązania umowy stanowiącej podstawę przelanej z góry wierzytelności.

(wyrok z dnia 6 listopada 2003 r., II CK 16/02, T. Domińczyk, G. Misiurek, K. Zawada, OSNC 2004, nr 12, poz. 202; OSP 2005, nr 7-8, poz. 96; MoP 2004, nr 15, s. 706; BSN 2004, nr 4 s. 8; PUG 2004, nr 6, s. 36; Pr.Spótek 2004, nr 6, s. 58; MoP 2004, nr 15, s. 706; R.Pr. 2004, nr 6, s. 133; Rej. 2004, nr 12, s. 173)

Glosa

Jarosława Kuropatwińskiego, Przegląd Sądowy 2006, nr 4, s. 114

Autor w pełni zaaprobował zarówno tezę, jak i jej uzasadnienie. Glosowane orzeczenie, jego zdaniem, porusza jedno z wielu zagadnień prawnych należących do szerszej problematyki skutków umowy przelewu wierzytelności przyszłej. Zaznaczył, że stanowi ono wyraźną polemikę ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 30 stycznia 2003 r., V CKN 345/01 (OSNC 2004, nr 4, poz. 65), w którym Sąd ten stwierdził, że art. 512 zd. 2 k.c. nie dotyczy wierzytelności przyszłej. W tym kontrowersyjnym orzeczeniu Sąd Najwyższy opowiedział się ponadto za dopuszczalnością ingerencji cedenta w sferę prawną cesjonariusza po zawarciu umowy przelewu wierzytelności przyszłej.

Komentator stwierdził, że tak skrajnie odmienne stanowiska Sądu Najwyższego w tak krótkim czasie świadczą o kontrowersyjności rozstrzyganego zagadnienia. Mimo, że obrót wierzytelnościami przyszłymi nie budzi w polskiej judykaturze żadnych zastrzeżeń, to wiele szczegółowych kwestii dotyczących skutków umownego rozporządzenia wierzytelnością przyszłą oczekuje jeszcze na rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy.

W odniesieniu do wyroku i uzasadnienia glosator poczynił kilka uwag szczególnych. Wskazał m.in., że Sąd Najwyższy nietrafnie zakwalifikował

wierzytelności objęte przelewem do kategorii wierzytelności przyszłych. Autor, powołując się na doktrynę, stwierdził, że wierzytelności z umowy leasingu powstają już w chwili zawarcia umowy. Odroczone jest jedynie moment wymagalności tych wierzytelności. Jednakże w obliczu doniosłości uniwersalnych twierdzeń zawartych w glosowanym orzeczeniu, aspekt ten ma znaczenie marginalne.

W glosie poruszono również kilka kwestii odnoszących się do ochrony dłużnika wierzytelności przyszłej, która powstaje tylko wówczas, gdy czynności prawne dokonywane przez niego z cedentem okazać miałyby się w całości lub części bezskuteczne. W stanie faktycznym omawianego orzeczenia umowa rozwiązująca umowę zawarta została bez zgody cesjonariusza i z tego względu uznać należało ją za bezskuteczną w tej części, w której zapobiegła ona powstaniu wierzytelności. Autor zgodził się z poglądem Sądu Najwyższego, że skuteczność umowy (i to tylko w stosunku do przyszłego dłużnika) wynikać może jedynie z art. 512 zd.2 k.c., a co za tym idzie przepis ten ma zastosowanie również do ochrony dłużnika wierzytelności przyszłej.

Glosator w pełni zaaprobował twierdzenie Sądu Najwyższego, że nie ma podstaw do konstruowania „prawa do rozwiązania umowy za zgodą stron” rozumianego jako cywilnego prawa podmiotowego. „Uprawnienie” do zawarcia umowy rozwiązującej postrzegane powinno być jedynie jako element autonomii woli. Podobnie jak w prawie cywilnym nie można konstruować „prawa do zawarcia umowy”, tak samo nie jest zasadne konstruowanie „prawa do rozwiązania umowy”.

Na zakończenie autor wyraził przekonanie, że glosowany wyrok będzie inspiracją dla orzecznictwa sądów powszechnych. Jego znaczenie wynika z tego, że stanowi polemikę z odmiennym stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym we wspomnianym wyroku z dnia 30 kwietnia 2003 r.

Glosę częściowo aprobującą do komentowanego orzeczenia napisał M. Gutowski (OSP 2005, nr 7-8, poz. 96), a J. Jastrzębski omówił je w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2006, nr 2, s. 53).

M.M.

Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia.

(uchwała z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, K. Zawada, B. Czech, I. Koper; OSNC 2005, nr 4, poz. 58; BSN 2004, nr 1, s. 7; Wok 2004, nr 3, s. 2; Wok. 2004, nr 10, s. 1; Pr. Bank. 2004, nr 12, s. 7; MoP 2004, nr 22, s. 1045; NPN 2004, nr 2, s. 71; R.Pr. 2005, nr 3, s. 98)

Glosa

Konrada Danielczyka, Monitor Prawniczy 2006, nr 7, s. 387

Glosa na charakter aprobujący.

Problem przerywania biegu terminu przedawnienia przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu nie budził wątpliwości na gruncie przepisów kodeksu zobowiązań. Wątpliwości interpretacyjne i zarazem rozbieżności orzecznicze pojawiły się pod rządami kodeksu cywilnego.

Autor zauważył, że w myśl art. 123 § 1 k.c., bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany tylko przez takie zachowanie wierzyciela, które kumulatywnie spełnia wymienione w tym przepisie przesłanki: czynność wierzyciela zmierza bezpośrednio do realizacji roszczenia i jest czynnością podjętą przed właściwym organem przez osobę uprawnioną przeciwko osobie zobowiązanej. Zdaniem glosatora, zastosowanie wykładni językowej pozwala wyinterpretować jednoznaczną normę postępowania i prowadzi do konkluzji, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nie przerywa biegu przedawnienia. Przyjęcie takiej wykładni prowadzi jednak do naruszenia podstawowych zasad racjonalności ustawodawcy, określona grupa podmiotów jest bowiem wyposażona w uprawnienia do dochodzenia swych roszczeń z pominięciem postępowania rozpoznawczego, będąc jednocześnie pozbawioną ochrony przed upływem terminu przedawnienia w trakcie realizacji swych uprawnień. Uzasadnia to przyjęcie wykładni funkcjonalnej art. 123 § 1 k.c., prowadzącej do zwiększenia ochrony wierzyciela, nie ma on bowiem wpływu na okres jaki jest potrzebny sądowi do opatrzenia tytułu egzekucyjnego klauzulą wykonalności. Trzydniowy termin określony w art. 781¹ k.p.c. jest w praktyce często przekraczany. Podmioty uprawnione do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych mogą więc zostać faktycznie pozbawione możliwości skutecznego dochodzenia swych roszczeń.

Glosator zauważył również, że w sytuacji, w której sąd uchybi terminowi do nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, w następstwie czego nastąpi przedawnienie roszczenia i brak możliwości jego realizacji w wyniku podniesienia przez dłużnika odpowiedniego zarzutu, to takie uchybienie może skutkować roszczeniem odszkodowawczym przeciwko Skarbowi Państwa.

Kolejną konsekwencją przyjęcia rozstrzygnięcia przeciwnego do przedstawianego przez Sąd Najwyższy byłoby zwiększenie obciążenia sądów sprawami dotychczas rozstrzyganymi z pominięciem postępowania rozpoznawczego. Byłby to wynik dążenia podmiotów uprawnionych do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych i zagrożonych upłynięciem terminu przedawnienia, do uzyskania tytułu egzekucyjnego w postaci orzeczenia sądu powszechnego.

Do komentowanego orzeczenia głosę częściowo krytyczną napisał A. Biel (Monitor Prawniczy 2005, nr 16, s. 812).

R.N.

*

Gdy dostęp do drogi publicznej jest nieodpowiedni, regułą powinno być przystosowanie go do użytku, a nie ustanowienie służebności drogi koniecznej innym szlakiem, chyba że przystosowanie takie byłoby niemożliwe lub wymagałoby niewspółmiernych i nieopłacalnych nakładów (art. 145 § 1 k.c.).

(postanowienie z dnia 6 kwietnia 2004 r., I CK 552/03, E. Skowrońska-Bocian, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek, OSNC 2005, nr 4, poz. 70; BSN 2004, nr 10, s. 9; Wok 2004, nr 11, s. 10; OSP 2005, nr 1, poz. 4; NPN 2004, nr 4, s. 70; MoP 2005, nr 4, s. 206; Rej. 2005, nr 4, s. 166; R.Pr. 2005, nr 3, s. 98)

Glosa

Krzysztofa J. Matuszyka, Przegląd Sądowy 2006, nr 4, s. 107

Glosator krytycznie ocenił tezę oraz jej uzasadnienie. Zgodził się z kierunkiem, w którym podąża argumentacja Sądu Najwyższego, jednakże wyraził dezaprobatę dla środków użytych do osiągnięcia właściwego celu.

Po szczegółowym opisanu stanu faktycznego autor skupił się na kilku aspektach wykładni art. 145 k.c. ze szczególnym uwzględnieniem zawartego w § 1 pojęcia „odpowiedniego dostępu do drogi publicznej”. Wykładnia art. 145 k.c., według autora, powinna uwzględniać fakt, że każda ingerencja w prawo własności stanowi *ultima ratio* i musi być dokonywana dopiero w sytuacji, gdy inne środki zawiodą, a jej zakres musi być zminimalizowany. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego wypracowano dwa kryteria, z którymi autor nie polemizuje, a których łączne spełnienie pozwalało uznać, że nieruchomości nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej w wypadku, gdy dostęp w ogóle istnieje: suma kosztów wykonania i utrzymania urządzenia koniecznego do doprowadzenia do stanu odpowiedniego istniejącego dojazdu byłaby znacznie wyższa od uszczerbku nieruchomości, przez którą droga ta ma prowadzić, oraz zwiększenie użyteczności nieruchomości wskutek ustanowienia służebności drogowej przewyższałoby uszczerbek gruntów, przez które ma prowadzić.

Zdaniem komentatora, dostęp do drogi publicznej z własnej nieruchomości ma zasadniczy walor i wypracowane dotychczas w orzecznictwie przesłanki mogą stanowić tylko jedną z okoliczności branych pod uwagę przy ocenie całokształtu sytuacji. Ten tok rozumowania doprowadził Sąd Najwyższy do sformułowania tezy, że w przypadku, gdy istniejący dostęp do drogi publicznej jest nieodpowiedni, regułą powinno być przystosowanie go do prawidłowego użytku zamiast ustanowienia służebności drogi koniecznej innym szlakiem, chyba że przystosowanie dostępu do drogi publicznej byłoby niemożliwe lub wymagałoby niewspółmiernych i nieopłacalnych nakładów. Komentator wskazał, że wadliwość tezy ujawnia się przy skonfrontowaniu jej z hipotezą normy zawartej w art. 145 k.c.: „Jeżeli nieruchomości nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej lub do należących do tej nieruchomości budynków gospodarskich (...)”. Tymczasem Sąd Najwyższy stwierdził, że w omawianym przypadku nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, ale zamiast ustanawiania służebności drogowej, należy dostosować ten dostęp do prawidłowego użytku. Takiej możliwości ani art. 145 k.c., ani żaden inny przepis nie przewiduje. Sąd Najwyższy sformułował zatem nakaz, który nie ma oparcia w przepisach, co autor uznał za niedopuszczalne. Jedynym prawidłowym rozwiązaniem, w takiej sytuacji było orzeczenie obowiązku ustanowienia służebności, bo tylko taką ewentualność przewiduje art. 145 §1 k.c.

Według komentatora, samo rozstrzygnięcie jest jednak trafne, a wątpliwości dotyczą tylko sfery jurydycznej.

Głosę aprobującą do komentowanego orzeczenia napisał S. Rudnicki (OSP 2005, nr 1, poz. 4).

M.M.

*

Jeżeli nieruchomość w czasie samoistnego posiadania była epizodycznie nieruchomością państwową i przed dniem 1 października 1990 r. utraciła ten charakter na skutek zbycia na rzecz osoby fizycznej, bieg terminu zasiedzenia rozpoczyna się z chwilą utraty tego charakteru i ulega skróceniu o czas, w którym nieruchomość była własnością państwową, lecz nie więcej niż o połowę.

(postanowienie z dnia 20 maja 2004 r., II CK 337/03, T. Żyznowski, M. Grzelka, K. Zawada, OSP 2005, nr 6, poz. 77)

Glosa

Grzegorza Rząsy, Przegląd Sejmowy 2006, nr 1, s. 144.

Glosowane orzeczenie dotyczy problemów intertemporalnych związanych z uchyleniem – na podstawie art. 1 pkt 34 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny – przepisu art. 177 k.c., który wyłączał możliwość nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości państwowych. W szczególności dotyczy ono sytuacji, w której w okresie obowiązywania art. 177 k.c. nieruchomość – w czasie samoistnego posiadania – była przez pewien czas własnością państwową, a następnie została zbyta na rzecz osoby fizycznej. Powstaje bowiem wątpliwość, czy w takiej sytuacji bieg terminu zasiedzenia tej nieruchomości rozpoczyna się z chwilą utraty przez tę nieruchomość statusu własności państwowej, czy też art. 177 k.c. nie miał w takiej sytuacji zastosowania, a zatem z chwilą przeniesienia własności na rzecz osoby fizycznej okres samoistnego posiadania tej nieruchomości w czasie, kiedy była własnością państwową, odzyskiwał doniosłość prawną.

W ocenie komentatora Sąd Najwyższy trafnie przyjął, że zasiedzenie w omawianym przypadku biegnie od chwili utraty przez nieruchomości statusu własności państwowej. Krytycznie odniósł się natomiast do stwierdzenia, że okres potrzebny do zasiedzenia ulega skróceniu o czas, w którym nieruchomości była własnością państwową (lecz nie więcej niż o połowę).

Zdaniem autora glosy, w sytuacji, w której w okresie obowiązywania regulacji wyłączających możliwość nabycia własności nieruchomości państwowej przez zasiedzenie nieruchomości znajdująca się w samoistnym posiadaniu była epizodycznie nieruchomością państwową i przed dniem 1 października 1990 r. utraciła ten charakter na skutek zbycia na rzecz osoby fizycznej, bieg terminu zasiedzenia tej nieruchomości rozpoczyna się w dniu utraty przez tę nieruchomości statusu własności państwowej. Jak wskazał komentator, wniosek taki wypływa przede wszystkim z analizy skutków, jakie dla biegu zasiedzenia ma wejście w życie ustawy wyłączającej możliwość nabycia nieruchomości państwowej przez zasiedzenie.

Skoro zatem wejście w życie przepisów wyłączających możliwość nabycia własności nieruchomości państwowej przez zasiedzenie w swych skutkach jest równoznaczne z przerwaniem biegu zasiedzenia, a posiadanie samoistne nieruchomości państwowej w okresie obowiązywania tych przepisów nie prowadzi do zasiedzenia, to bieg terminu zasiedzenia, zdaniem glosatora, powinien rozpocząć się na nowo z dniem, w którym zasiedzenie tej nieruchomości stało się możliwe (art. 124 § 1 w zw. z art. 175 k.c.). Przy sprzedaży nieruchomości przez Skarb Państwa osobie fizycznej momentem, od którego zasiedzenie tej nieruchomości jest możliwe (tj. dniem, od którego biegnie termin zasiedzenia) jest dzień przeniesienia własności na tę osobę. Z chwilą utraty bowiem przez nieruchomości statusu nieruchomości państwowej mogła ona być – na zasadach ogólnych – nabyta przez zasiedzenie.

W ocenie autora glosy, niezasadne jest przy tym sięganie w takiej sytuacji do analogii z art. XLII przepisów wprowadzających k.c. i art. 10 noweli lipcowej, jak to uczynił Sąd Najwyższy w komentowanym orzeczeniu i w konsekwencji zaliczenie na poczet okresu niezbędnego do zasiedzenia czasu samoistnego posiadania nieruchomości w okresie, gdy była ona własnością państwową. Podzielił poglądy S. Rudnickiego, zgodnie z którymi w omawianej sytuacji nie ma luki prawnej, warunkującej sięgnięcie do analogii, a wskazane przepisy przejściowe mają

charakter wyjątkowy i ich zastosowanie ograniczone musi być do stanów wskazanych w ich hipotezach (*exceptiones non sunt extendendae*). Dodatkowo komentator wskazał, że przeciwko stosowaniu analogii przemawia również nakaz wykładni zgodnej z normami i wartościami konstytucyjnymi (art. 8 Konstytucji RP). Przyjęcie analogii, jak to uczynił Sąd Najwyższy w komentowanym orzeczeniu, jest posłużeniem się wykładnią rozszerzającą na korzyść samoistnego posiadacza kosztem praw właściciela. Taka wykładnia nie znajduje oparcia w świetle wskazanych wyżej wartości konstytucyjnych. Niekorzystne skutki tej wykładni nie dotyczą przy tym Skarbu Państwa, lecz właściciela będącego osobą fizyczną.

Głosę krytyczną do komentowanego orzeczenia napisał S. Rudnicki (OSP 2005, nr 6, poz. 77).

M.K.

*

Zmiana religii przez jednego z małżonków może być – w konkretnych okolicznościach – uznana za zawinioną przyczynę rozkładu pożycia małżeńskiego (art. 57 § 1 k.r.o.).

(wyrok z dnia 25 sierpnia 2004 r., IV CK 609/03, M. Grzelka, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, OSNC 2005, nr 7-8, poz. 139; BSN 2005, nr 1, s. 11; MoP 2005, nr 17, s. 854 ; R.Pr. 2005, nr 5, s. 121)

Glosa

Wojciecha Robaczyńskiego, Przegląd Sądowy 2006, nr 4, s. 121

Komentator nie zakwestionował zasadności omawianego rozstrzygnięcia w rozpoznawanej przez Sąd sprawie, ale poddał w wątpliwość zbyt kategoriyczny pogląd zawarty w tezie.

Wątpliwości wynikają przede wszystkim ze sformułowania tezy odnoszącej się do zmiany religii jako zawinionej przyczyny rozkładu pożycia małżeńskiego. Sprawa konstytucyjnie zagwarantowanych swobód wyznaniowych jest oczywista, nie podlega dyskusji i nie może być przedmiotem oceny, zwłaszcza prawnej, trudno natomiast oddzielić sprawę zmiany wyznania i sprawy postępowania wobec rodziny i małżonka.

Autor zauważył, że przedstawione stanowisko można było już wcześniej zaobserwować w orzecznictwie. Powołał się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 1998 r., I Aca 729/97 (OSA 1998, nr 11-12, poz. 49).

Zgodził się z poglądem, że sama zmiana religii może stać się przyczyną trwałego i zupełnego rozkładu pożycia. Artykuł 56 § 1 k.r.o. nie przewiduje, jako pozytywnej przesłanki rozwodowej, określonej przyczyny rozkładu pożycia. Trafna jest obserwacja, że żaden przepis nie przewiduje, aby sąd miał dokonywać oceny ważności powodów rozkładu pożycia, a zmiana poglądów w sferze religii może jedynie pośrednio uzasadniać żądanie rozvodu. Sama zmiana wyznania nie wystarczy, konieczne jest bowiem wskazanie, że doszło do zupełnego i trwałego rozkładu pożycia w rozumieniu art. 56 k.r.o.

Według autora, w uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy słusznie poświęcił dużo uwagi skutkom zmiany religii przez jedno z małżonków. W rozpoznawanej sprawie skutki te polegały w szczególności na zaprzestaniu kultywowania tradycji rodzinnych związanych ze świętami, dezorganizacji życia, zerwaniu więzów solidarności. Komentator zgodził się z tym, że pewne zachowania małżonka zmieniającego wyznanie mogą uzasadniać postawienie mu zarzutu rozkładu pożycia, jednakże sam fakt zmiany wyznania nie uzasadnia takiego zarzutu.

Z poglądem Sądu, że małżonkowie powinni powstrzymać się od zachowań, które przynosiłyby uszczerbek interesom utworzonej przez nich rodziny, autor nie polemizował, wskazał jednak, że wątpliwości związane z lekturą uzasadnienia wyroku wynikają z dążenia Sądu Najwyższego do jak najbardziej syntetycznego ujęcia problemu. Spowodowało to nadmierną stanowczość poglądów. Mimo, że w tezie wyroku znalazło się zastrzeżenie „w konkretnych okolicznościach”, to ostateczny wydźwięk tezy jest do tego stopnia ogólny, że odrywa się od okoliczności konkretnej sprawy.

M.M.

*

Uchwała walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, o której mowa w art. 393 pkt 3 k.s.h., na ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego na przedsiębiorstwie lub jego zorganizowanej części wymagana jest wówczas, gdy

przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część może być przedmiotem tego prawa.

(postanowienie z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 555/04, S. Dąbrowski, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek, OSP 2005, nr 11, poz. 132 ; Pr.Spółek 2005, nr 9, s. 59).

Glosa

Piotra Bielskiego, Prawo Spółek 2006, nr 4, s. 55

Glosowane orzeczenie dotyczy kompetencji poszczególnych organów spółki akcyjnej oraz katalogu ograniczonych praw rzeczowych, których przedmiotem może być przedsiębiorstwo, katalogu ograniczonych praw rzeczowych, których przedmiotem mogą być jego składniki, a także wzajemnych zależności między ograniczonymi prawami rzeczowymi ustanawianymi na przedsiębiorstwie i jego poszczególnych składnikach oraz ich wpływu na zdolność przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej.

W ocenie komentatora, teza glosowanego orzeczenia nie uwzględnia istoty problemu, którego rozstrzygnięciem zajął się Sąd Najwyższy, a jej treść jest ponadto wadliwa w tym sensie, że – zwłaszcza w kontekście uzasadnienia analizowanego orzeczenia – błędnie sugeruje, iż gdyby przedsiębiorstwo mogło być przedmiotem określonego ograniczonego prawa rzeczowego, uchwała walnego zgromadzenia spółki akcyjnej w sprawie jego ustanowienia na składniku przedsiębiorstwa byłaby już wymagana. Wynikająca z uzasadnienia analizowanego orzeczenia konkluzja, zgodnie z którą ustanowienie hipoteki na nieruchomościach, wchodzących w skład przedsiębiorstwa, nie wymaga uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej nawet wówczas, gdy dotyczy nieruchomości, bez których nie jest możliwe prowadzenie działalności gospodarczej, zasługuje na aprobatę na tle obecnego stanu prawnego. Niezależnie jednak od takiej oceny glosowanego orzeczenia, zdaniem komentatora, obowiązujący w omawianej w niniejszym opracowaniu materii stan prawny pozostaje w oczywistej sprzeczności z wymogami spójnego systemu prawa i obowiązującymi w nim zasadami techniki prawodawczej.

Głosę częściowo krytyczną do komentowanego orzeczenia napisał A. Szumański (OSP 2005, nr 11, poz. 132).

*

prawo cywilne procesowe

W postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu oświadczenie, o którym mowa w art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. 2002 r. Nr 72, poz. 665, ze zm.), podlega badaniu według stanu prawnego obowiązującego w dacie jego złożenia.

(uchwała z dnia 9 lutego 2005 r., III CZP 80/04, I. Koper, Z. Kwaśniewski, H. Pietrzkowski, OSNC 2005, nr 12, poz. 203; BSN 2005, nr 2, s. 9; Wok 2005, nr 3, s. 8; MoP 2005, nr 5, s. 226; Prok. i Pr. 2005, nr 9, s. 38 ; NPN 2005, nr 2, s. 74; Pr.Spółek 2005, nr 9, s. 59; R.Pr. 2006, nr 1, s. 100)

Glosa

Mirosława Bączyka, Prawo Bankowe 2006, nr 4, s. 12

Glosator uznał, że z jurydycznego punktu widzenia teza jest trafna. Oświadczenie egzekucyjne dłużnika banku, przewidziane w art. 97 Prawa bankowego, powinno być badane w postępowaniu o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności według stanu prawnego obowiązującego w chwili jego złożenia (w niniejszej sprawie przed dniem 1 maja 2004 r.). Wątpliwości wzbudziła jednakże prawna motywacja takiego stanowiska.

Właściwym, zdaniem autora, założeniem Sądu Najwyższego jest pogląd, że oświadczenie egzekucyjne dłużnika, przewidziane w art. 97 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, nie może być uważane za czynność o charakterze procesowym. Konstatację tę należałoby uzupełnić stwierdzeniem, że nie chodzi tu tylko o czynność procesową, ale raczej o czynność materialnoprawną, która wywiera także skutki o charakterze procesowym, ponieważ otwiera jednak bankowi drogę do przeprowadzenia uproszczonej egzekucji. Materialnoprawny aspekt oświadczenia

egzekucyjnego pozwalałby zastosować reguły prawa intertemporalnego właściwe dla czynności prawnych materialnych.

W uzasadnieniu komentowanej uchwały przyjęto konstrukcję „stosunku prawnego” jako stosunku wyznaczonego „przez zdarzenie prawne o złożonym stanie faktycznym”, przy czym ten stan faktyczny miał się składać z dwóch członów: ze złożenia oświadczenia oraz jego skutku w postaci zrealizowania możliwości dochodzenia roszczenia wskutek nadania przez sąd klauzuli wykonalności bankowego tytułu wykonawczego. Glosator stwierdził, że Sąd Najwyższy w dość dowolny i nieuzasadniony sposób założył istnienie wspomnianego „stosunku prawnego” między bankiem i składającym oświadczenie dłużnikiem, oczywiście o charakterze materialnoprawnym. Przypomniał, że w literaturze i orzecznictwie wyraża się trafne zapatrywanie, iż oświadczenie egzekucyjne dłużnika z art. 97 Prawa bankowego nie stanowi elementu treści stosunku obligacyjnego łączącego bank z tym dłużnikiem i będącego źródłem wierzytelności bankowej, która mogłaby być ujęta następnie w bankowym tytule egzekucyjnym. Komentator wyraził wątpliwość, o jaki stosunek obligacyjny chodziło Sądowi Najwyższemu. Stwierdził, że zapewne o jakiś inny stosunek paralelny, funkcjonalnie związany z tym stosunkiem pierwszym (niejako podstawowym). Z dogmatycznego punktu widzenia konstrukcja takiego stosunku nie przedstawia się jasno. Autor miał wątpliwości, czy taki stosunek w ogóle dałby się skonstruować *de lege lata*.

Na koniec komentator odniósł się do kategorycznie wyrażonego stanowiska Sądu Najwyższego dotyczącego charakteru prawnego oświadczenia egzekucyjnego dłużnika banku. W ocenie Sądu Najwyższego, omawiane oświadczenie stanowi jednostronną czynność prawną. Zdaniem autora, dla obrony takiego stanowiska nie może być satysfakcjonująca jedynie ogólna konstatacja, że „przepis art. 97 Prawa bankowego nie wymaga uczestnictwa wierzyciela w składaniu oświadczenia o poddaniu się egzekucji”, można stwierdzić bowiem, iż samo oświadczenie dłużnika stanowi element porozumienia banku i dłużnika co do tego, że bank będzie uprawniony do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego w zakresie zindywidualizowanej wierzytelności bankowej i zgodnie z treścią oświadczenia dłużnika. Konstrukcja wspomnianego porozumienia się banku z dłużnikiem mogłaby mieć znaczenie w razie podejmowania przez dłużnika obrony przed wszczętą już przeciwko niemu egzekucją na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

*

W sprawach wymienionych w art. 108 ust. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.) należących do kompetencji Komisji Prawa Autorskiego, dopuszczalność drogi sądowej uzależniona jest od wyczerpania trybu postępowania przed tą Komisją.

(postanowienie z dnia 24 sierpnia 2005 r., II CK 41/05, E. Skowrońska-Bocian, B. Czech, M. Sychowicz, BSN 2005, nr 11 s. 15)

Glosa

Andrzeja Matlaka, Monitor Prawniczy 2006, nr 7, s. 382

Glosator opowiedział się przeciwko przyjętej przez Sąd Najwyższy konstrukcji przejściowej niedopuszczalności drogi sądowej w odniesieniu do sporów związanych z zawarciem umowy dotyczącej kablowej reemisji utworów. Zdaniem autora, należy dokonać wykładni celowościowej art. 105 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim (Pr.aut.). Wykładnia taka powinna być zgodna z zamysłem ustawodawcy, który dążył do wprowadzenia na grunt polskiego prawa postanowień dyrektywy Komisji i Rady Wspólnot Europejskich Nr 93/83 z dnia 27 września 1993 r. Z art. 9 ust. 1 tej dyrektywy wynika zobowiązanie państw członkowskich do wprowadzenia regulacji, która zagwarantuje realizację uprawnień służących podmiotom praw autorskich do udzielania operatorom sieci kablowych zezwoleń na równoczesne i integralne rozpowszechnienie kablowe, wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania. Tylko więc organizacje zbiorowego zarządzania będą stronami w sporach z operatorami sieci kablowych. Zdaniem glosatora, dla organizacji tych, w przypadku braku umowy z operatorem sieci kablowej, korzystniejsze jest wystąpienie do sądu powszechnego z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia wynikającego z art. 79 ust. 1 Pr.aut., a nie z powództwem do Komisji Prawa Autorskiego o rozstrzygnięcie sporu dotyczącego zawarcia umowy z operatorem kablowym na podstawie art. 108 ust. 5 Pr.aut. To operator sieci jest zainteresowany

rozwiązywaniem sporów przed specjalistycznym organem jakim jest Komisja Prawa Autorskiego. Dysponująca szerokim zakresem domniemania z art. 105 Pr.aut. organizacja zbiorowego zarządzania, chcąc jak najszybciej uzyskać korzystne dla siebie rozstrzygnięcie ma możliwość wystąpienia do sądu powszechnego z powództwem o zapłatę.

Glosator stwierdził, że w przypadku reemisji kablowej, w odniesieniu do konstrukcji pośrednictwa wprowadzonej w art. 105 Pr.aut., niewłaściwa jest przyjęta przez Sąd Najwyższy wąska interpretacja pojęcia „sporów dotyczących zawarcia umowy odnoszącej się do reemisji kablowej”. Taka wykładnia art. 108 ust. 5 może prowadzić do unicestwienia możliwości korzystania z postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego w zakresie wynikającym z tej normy. Może być także kwestionowana wobec wprowadzenia do polskiego prawa konstrukcji „obowiązkowego pośrednictwa” organizacji zbiorowego zarządzania w odniesieniu do reemisji kablowej i potrzeby właściwej implementacji dyrektywy Komisji i Rady Wspólnot Europejskich Nr 93/83 z dnia 27 września 1993 r.

R.N.

ORZECZENIA NIE PUBLIKOWANE

prawo cywilne materialne

art. 5 k.c., art. 357¹ k.c.

Niekorzystanie przez jedną stronę umowy z możliwości przewidzianej w art. 357¹ k.c. nie stoi na przeszkodzie powołaniu się przez tę stronę – w sprawie z powództwa drugiej strony o naprawienie szkody wyrządzonej niewykonaniem umowy – na art. 5 k.c.

(wyrok z dnia 19 maja 2005 r., V CK 648/04, J. Górowski, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz)

*

art. 23 k.c., art. 43 k.c.

Dobre imię osoby prawnej naruszają wypowiedzi, które – obiektywnie oceniając – narażają osobę prawną na utratę zaufania potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania w zakresie swoich zadań.

(wyrok z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 622/04, Z. Strus, K. Zawada, A. Struzik)

*

art. 23 k.c., art. 31 Konstytucji

Wykładnia w zgodzie z art. 31 ust. 1 Konstytucji przemawia za zaliczeniem do wolności w rozumieniu art. 23 k.c. także wolności od działania pod przymusem.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CK 805/04, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, K. Zawada)

*

art. 24 k.c.

Dla stwierdzenia, że określone działanie stanowiło naruszenie dóbr osobistych, nie jest konieczne wykazanie, iż działanie to wywołało reakcję społeczną na naruszenie dobra osobistego.

(wyrok z dnia 23 marca 2005 r., I CK 639/04, S. Dąbrowski, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)

*

art. 224 k.c., art. 7 k.c.

Właściciel domagający się zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z jego rzeczy przez posiadacza zależnego (art. 224 § 1 w zw. z art. 230 k.c.) obowiązany jest obalić domniemanie dobrej wiary tego posiadacza (art. 6 i art. 7 k.c.).

(wyrok z dnia 24 maja 2005 r., V CK 48/05, E. Skowrońska-Bocian, B. Czech, A. Struzik)

*

art. 292 k.c.

Dopuszczalne jest zasiedzenie służebności linii energetycznej na podstawie art. 292 k.c

(wyrok z dnia 11 marca 2005 r., II CK 489/04, A. Górski, M. Bączyk, J. Górski)

*

art. 348 k.c.

Wydanie dokumentów dotyczących samochodu, umożliwiających jego rejestrację, ubezpieczenie i zaciągnięcie kredytu, może być uznane za przeniesienie posiadania w sposób *longa manu traditio* (art. 348 zd. drugie k.c.).

(wyrok z dnia 13 maja 2005 r., I CK 712/04, Z. Strus, B. Czech, H. Pietrkowski)

*

art. 394 k.c., art. 353¹ k.c.

W ramach swobody kontraktowania (art. 353¹ k.c.) dopuszczalne jest zastrzeżenie zadatku o wartości przekraczającej połowę całego świadczenia.

(wyrok z dnia 12 maja 2005 r., V CK 577/04, M. Kocon, Z. Kwaśniewski, K. Zawada)

*

art. 415 k.c.

Bezczywność zakładu ubezpieczeń w udzielaniu odpowiedzi pozytywnej lub odmownej na wniosek dotyczący ubezpieczenia na życie może uzasadniać odpowiedzialność odszkodowawczą zakładu ubezpieczeń na zasadzie czynu niedozwolonego za niezawarcie umowy ubezpieczenia, jeżeli z okoliczności konkretnego stanu faktycznego wynika, że składający wniosek mógł liczyć na zawarcie umowy.

(wyrok z dnia 25 maja 2005 r., I CK 744/04, H. Pietrkowski, M. Grzelka, M. Sychowicz)

*

art. 448 k.c.

Przesłanką odpowiedzialności przewidzianej w art. 448 k.c. jest zawinione naruszenie dobra osobistego.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CK 805/04, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, K. Zawada)

*

art. 484 k.c.

Nie można uznać za rażąco wygórowaną kary umownej w wysokości, która wynika z potrzeby skłonienia dłużnika do właściwego wykonania zobowiązania lub też ze znacznego ryzyka, jakie przyjął na siebie wierzyciel zawierając umowę.

(wyrok z dnia 14 kwietnia 2005 r., II CK 626/04, M. Kocon, A. Górski, A. Struzik)

*

art. 494 k.c., art. 471 k.c.

Do odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 494 k.c. stosuje się zasady wynikające z art. 471 k.c.

(wyrok z dnia 12 maja 2005 r., III CK 586/04, S. Dąbrowski, A. Górski, B. Myszk)

*

art. 527 k.c.

Przepis art. 527 § 1 k.c. nie wymaga istnienia zamiaru dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli; wystarczy sama jego świadomość, że czynność prawna może spowodować niemożność ich zaspokojenia.

(wyrok z dnia 12 maja 2005 r., V CK 593/04, M. Kocon, Z. Kwaśniewski,
K. Zawada)

*

art. 809 k.c.

**Wydanie polisy nie stanowi przesłanki ważności umowy ubezpieczenia
(art. 809 k.c.).**

(wyrok z dnia 25 maja 2005 r., I CK 744/04, H. Pietrkowski, M. Grzelka,
M. Sychowicz)

*

art. 991 k.c.

**1. Wartość spadku w celu określenia zachowku ustala się według cen
z chwili orzekania o zachowku.**

**2. O wielkości zachowku przysługującego uprawnionemu decyduje stan
istniejący w chwili otwarcia spadku, tj. czy uprawniony w tej chwili jest trwale
niezdolny do pracy bądź małoletni (art. 991 § 1 k.c.).**

(wyrok z dnia 25 maja 2005 r., I CK 765/04, H. Pietrkowski, M. Grzelka,
M. Sychowicz)

*

art. 203 k.h.

**Przepis art. 203 k.h. miał zastosowanie do wszystkich umów zawieranych
także przez jednoosobową spółkę z o.o. z członkiem zarządu tej spółki.**

(wyrok z dnia 13 maja 2005 r., IV CK 729/04, J. Frąckowiak, M. Bączyk,
H. Wrzeszcz)

*

art. 299 k.s.h.

Ocena przesłanki zgłoszenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 299 § 2 k.s.h.) wymaga uwzględnienia ustawowych przesłanek uzasadniających wystąpienie z takim wnioskiem.

(wyrok z dnia 8 czerwca 2005 r., V CK 734/04, S. Dąbrowski, M. Kocon, Z. Kwaśniewski)

*

księgi wieczyste

Przepis art. 76 ust. 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, wprowadzony ustawą z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63, poz. 635), nie ma zastosowania do hipotek ustanowionych przed wejściem w życie tej ustawy.

(postanowienie z dnia 5 maja 2005 r., IV CK 21/05, M. Wysocka, S. Dąbrowski, E. Skowrońska-Bocian)

Obowiązek sądu wieczystoksięgowego wynikający z art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaga badania zasadności wniosku o wpis z uwzględnieniem stanu rzeczy z chwili orzekania, który obejmuje także skutki prawne zastosowania zasady wstecznego działania innego, wcześniej dokonanego, wpisu (art. 29 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, Dz.U. Nr 19, poz. 147 ze zm.).

(postanowienie z dnia 6 maja 2005 r., II CK 683/04, T. Domińczyk, Z. Kwaśniewski, J. Górowski)

*

prawo wekslowe

Roszczenia wekslowe przeciwko wystawcy weksla własnego przedawniają się z upływem trzech lat od dnia płatności weksla (art. 70 ust. 1 w zw. z art. 103 i 104 Prawa wekslowego).

(wyrok z dnia 24 maja 2005 r., V CK 652/04, E.Skowrońska-Bocian, B.Czech, A.Struzik)

*

znaki towarowe

Nie jest bezprawnym używaniem zarejestrowanego znaku towarowego odpowiadającego oznaczeniu przedsiębiorstwa, jeżeli do używania tego oznaczenia przedsiębiorcy przysługuje pierwszeństwo (art. 19 u.z.t.). Przepis art. 20 ust. 2 u.z.t. stanowi samodzielną podstawę żądania przez uprawnionego z tytułu rejestracji znaku towarowego ogłoszenia stosownego oświadczenia przez osobę, która naruszyła jego prawa.

(wyrok z dnia 25 maja 2005 r., I CK 747/04, H. Pietrkowski, M. Grzelka, M. Sychowicz)

prawo cywilne procesowe*art. 48 k.p.c.*

Sędzia, który brał udział w wydaniu wyroku sądu drugiej instancji, nie jest wyłączony z mocy samej ustawy od udziału w wydaniu postanowienia o odrzuceniu kasacji wniesionej od tego wyroku.

(postanowienie z dnia 20 maja 2005 r., III CZ 11/05, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka)

*

art. 67 k.p.c.

W sprawach o zwrot mienia, którego przepadek lub konfiskatę orzeczono na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli nie jest możliwy zwrot takiego mienia w naturze, Skarb Państwa jest reprezentowany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

(wyrok z dnia 19 maja 2005 r., II CK 705/04, H. Ciepła, J. Frąckowiak, M. Kocon)

*

art. 189 k.p.c., art. 840 k.p.c.

Możliwość wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego (art. 840 § 1 k.p.c.) nie pozbawia osób, przeciwko którym toczy się postępowanie egzekucyjne, interesu prawnego uzasadniającego żądanie ustalenia nieistnienia stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.).

(wyrok z dnia 24 maja 2005 r., V CK 644/04, E. Skowrońska-Bocian, B. Czech, A. Struzik)

*

art. 213 k.p.c.

Dowód *prima facie* oparty jest na konstrukcji domniemań faktycznych (art. 231 k.p.c).

(wyrok z dnia 13 maja 2005 r., I CK 662/04, Z. Strus, B. Czech, H. Pietrzkowski)

*

art. 232 k.p.c.

Naruszeniem art. 232 k.p.c. może być niedopuszczenie przez sąd z urzędu dowodu w sytuacji, w której okoliczności sprawy wymagały jego przeprowadzenia, ale naruszeniem tego przepisu nie jest dopuszczenie przez sąd z urzędu dowodu, jeżeli sąd uznał za potrzebne przeprowadzenie tego dowodu. Mogłoby stanowić takie uchybienie tylko wówczas, gdyby łączyło się z naruszeniem zasady kontrydiktoryjności przez pozbawienie strony możliwości udziału w istotnej części postępowania lub możliwości wypowiedzenia się co do czynności dokonanych z urzędu przez sąd.

(wyrok z dnia 25 maja 2005 r., I CK 765/04, H. Pietrkowski, M. Grzelka, M. Sychowicz)

*

art. 381 k.p.c.

Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody powołane w celu uzasadnienia zarzutu potracenia, jeżeli zachodzą przesłanki przewidziane w art. 381 k.p.c.

(wyrok z dnia 19 maja 2005 r., V CK 633/04, J. Górowski, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz)

*

art. 479¹⁸ k.p.c., art. 479¹⁴ k.p.c.

Podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia w piśmie uzupełniającym, w wyznaczonym terminie, braki sprzeciwu od wyroku zaocznego, polegające na nieprzytoczeniu zarzutów przeciwko żądaniu pozwu, nie może być uznane za spóźnione z punktu widzenia art. 479¹⁸ § 3 w związku z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.

(wyrok z dnia 20 maja 2005 r., III CK 593/04, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz,
B. Myszka)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2006, NR 6

Jeżeli nieruchomość państwowa znajdująca się w samoistnym posiadaniu osoby niebędącej właścicielem została w okresie obowiązywania regulacji wyłączającej nabycie przez zasiedzenie własności nieruchomości państwowych zbyta na rzecz osoby fizycznej, zasiedzenie biegnie od dnia utraty przez nieruchomość statusu przedmiotu własności państwowej; termin zasiedzenia ulega jednak skróceniu o czas, w którym nieruchomość była własnością państwową, lecz nie więcej niż o połowę.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 19 stycznia 2006 r., III CZP 100/05, T. Wiśniewski, G. Bieniek, J. Górski, M. Grzelka, I. Koper, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC 2006, nr 6, poz. 95)

*

Wskazany w art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 ze zm.) dowód doręczenia rozstrzygnięcia protestu jako określający początek biegu pięciodniowego terminu do wniesienia odwołania od oddalenia lub odrzucenia protestu odnosi się także do sytuacji, w której protest został rozstrzygnięty w terminie z art. 183 ust. 1 ustawy, jednak doręczenie rozstrzygnięcia nastąpiło po jego upływie.

(uchwała z dnia 6 lipca 2005 r., III CZP 41/05, M. Bączyk, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, OSNC 2006, nr 6, poz. 96)

*

Zobowiązania i należności postawionego w stan likwidacji samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej stają się zobowiązaniami i należnościami jego organu założycielskiego z dniem zakończenia czynności likwidacyjnych, określonych w uchwale o likwidacji (art. 60 ust. 6 w związku z art. 60 ust. 4b pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.).

(uchwała z dnia 14 lipca 2005 r., III CZP 34/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2006, nr 6, poz. 97)

*

Współwłaściciel samodzielnych lokali niewyodrębnionych jest legitymowany do wytoczenia powództwa przewidzianego w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.).

(uchwała z dnia 14 lipca 2005 r., III CZP 43/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2006, nr 6, poz. 98)

*

Przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.) nie ma zastosowania do regionalnych centrów krwiodawstwa i krwiolecznictwa, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U. Nr 106, poz. 681 ze zm.).

(uchwała z dnia 14 lipca 2005 r., III CZP 44/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2006, nr 6, poz. 99)

*

Zwrot rzeczy w rozumieniu art. 229 § 1 k.c. może nastąpić także w sposób przewidziany w art. 349 k.c.

(uchwała z dnia 22 lipca 2005 r., III CZP 47/05, J. Gudowski, J. Frąckowiak, J. Górowski, OSNC 2006, nr 6, poz. 100)

*

Skarga o wznowienie postępowania od wyroku orzekającego rozwiązanie małżeństwa przez rozwód jest – po śmierci małżonka, która nastąpiła po uprawomocnieniu się wyroku – niedopuszczalna.

(uchwała z dnia 22 lipca 2005 r., III CZP 52/05, J. Gudowski, J. Frąckowiak, J. Górowski, OSNC 2006, nr 6, poz. 101)

*

Połączenie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej jest dopuszczalne także wtedy, gdy wykazują one ujemny wynik finansowy.

Organ dokonujący połączenia może wskazać, że zakład powstały w wyniku połączenia przejmuje prawa i obowiązki połączonych zakładów (art. 60 ust. 4b pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 lipca 2005 r., III CZP 54/05, J. Gudowski, J. Frąckowiak, J. Górowski, OSNC 2006, nr 6, poz. 102)

*

Nabycie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 526 k.c. (obecnie art. 55⁴ k.c.) mogło nastąpić także w wyniku zawarcia kilku umów.

(wyrok z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 705/04, M. Bączyk, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, OSNC 2006, nr 6, poz. 103)

*

Przepisy ustawy o zamówieniach publicznych nie mają zastosowania przy zatrudnianiu, także na podstawie umowy cywilnoprawnej, kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

(wyrok z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 33/05, S. Dąbrowski, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2006, nr 6, poz. 104)

*

Jeżeli sposób, w jaki osoba prawna używa swej nazwy, stanowi naruszenie prawa ochronnego na znak towarowy, nakazanie zaniechania naruszeń tego prawa (art. 296 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.) powinno polegać na zakazie używania nazwy w postaci wskazanej w sentencji wyroku, a zakaz ten powinien dotyczyć jedynie oznaczania towarów i usług w obrocie.

(wyrok z dnia 14 lipca 2005 r., III CK 33/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2006, nr 6, poz. 105)

*

Wymaganie uzyskania zezwolenia sądu opiekuńczego na odrzucenie spadku w imieniu dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską nie wchodzi w zakres pojęcia formy użytego w art. 12 ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.).

(postanowienie z dnia 15 lipca 2005 r., IV CK 20/05, T. Żyznowski, I. Koper, B. Myszka, OSNC 2006, nr 6, poz. 106)

*

Przewidziany w art. 568 k.c. termin wygaśnięcia uprawnień z tytułu rękojmi może być przedłużony umową stron.

(wyrok z dnia 5 sierpnia 2005 r., II CK 28/05, J. Górowski, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, OSNC 2006, nr 6, poz. 107)

*

Niedopuszczalne jest potrącenie wierzytelności, przysługującej jednemu z małżonków w stosunku do osoby trzeciej z wierzytelnością, która służy tej osobie w stosunku do drugiego małżonka.

(wyrok z dnia 9 sierpnia 2005 r., IV CK 79/05, T. Bielska-Sobkowicz, E. Skowrońska-Bocian, Z. Strus, OSNC 2006, nr 6, poz. 108)

*

Przepis art. 782 § 2 k.p.c. nakłada na sąd obowiązek nadania nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności z urzędu oraz doręczenia – także z urzędu – tytułu wykonawczego wierzycielowi.

(postanowienie z dnia 7 grudnia 2005 r., I CA 1/05, H. Pietrkowski, M. Grzelka, I. Koper, OSNC 2006, nr 6, poz. 109)

*

Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość wystąpienia szkody w przyszłości.

(postanowienie z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, H. Ciepła, M. Sychowicz, K. Pietrzykowski, OSNC 2006, nr 6, poz. 110)

*

Wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, która została odrzucona, nie stoi na przeszkodzie ponownemu wniesieniu skargi od tego orzeczenia przez tę samą stronę (art. 424³ k.p.c.).

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 22/05, J. Gudowski, OSNC 2006, nr 6, poz. 111)

*

Spełnienie wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 *in fine* k.p.c. polega na zawarciu w skardze wyodrębnionej, jurydycznej argumentacji, przedstawiającej, jakie podstawowe zasady porządku prawnego lub konstytucyjne wolności albo prawa człowieka narusza zaskarżone orzeczenie, i wskazaniu, na czym polegała obraza przepisów mających znaczenie dla ich ochrony.

(postanowienie z dnia 19 stycznia 2006 r., II CNP 2/06, J. Górowski, OSNC 2006, nr 6, poz. 112)

*

Za wypadek wyjątkowy, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. można uznać – przykładowo – nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu.

(postanowienie z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, T. Wiśniewski, OSNC 2006, nr 6, poz. 113)

INFORMACJE

W dniu 21 kwietnia odbyła się narada robocza sędziów Izby Cywilnej poświęcona tematyce ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398). Gościem sędziów Izby była sędzia Sądu Najwyższego Katarzyna Gonera (Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych), która wygłosiła interesujący wykład. W ciekawej i ożywionej dyskusji, którą prowadził – biorąc w niej aktywny udział – Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński, zabrali głos sędziowie Sądu Najwyższego Helena Ciepla, Mirosława Wysocka, Antonii Górski, Irena Gromska-Szuster, Iwona Koper, Barbara Myszka, Lech Walentynowicz, Grzegorz Misiurek, Dariusz Zawistowski, Zbigniew Kwaśniewski, Gerard Bieniek, Józef Frąckowiak, Tadeusz Żyżnowski, Marek Sychowicz, Teresa Bielska-Sobkowicz, Mirosław Bączyk, Kazimierz Zawada, Stanisław Dąbrowski oraz dr Karol Weitz, członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego.

Dane statystyczne – kwiecień 2006 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw									Pozostało do rozpoznania
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono						Pozostało do rozpoznania	
				Razem	Sposób załatwienia						
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	28	3	9	-	2	1	1	3	2	22
2.	CSK	349	206	147	-	30	5	21	60	31	408
3.	CZP, w tym:	20	9	8	8	-	-	-	-	-	21
	- art. 390 k.p.c.	16	9	6	6	-	-	-	-	-	19
	- skład 7-miu	4	-	2	2	-	-	-	-	-	2
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	51	46	43	-	26	1	10	-	6	54
5.	CO, w tym	15	4	15	-	-	-	-	-	15	4
	- art. 401 k.p.c.	2	1	2	-	-	-	-	-	2	1
	- art. 45, 48 k.p.c.	13	3	13	-	-	-	-	-	13	3
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	45	49	28	-	2	-	-	6	20	66
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	508	317	250	8	60	7	32	69	74	575